FOTOGRAAFIA- JA FOTOTRÜKI PROTSESSIDE SÕNASTIK

Versioon 1.2

Fotomuuseum 2019

Saateks

Fotomuuseum koostöös MTÜ-ga Eesti Fotopärand alustas 2018. aasta sügisel ajalooliste ja kaasaegsete fotoprotsesside, fototrükiprotsesside ja neil viisil valmistatud fotode eestikeelse terminoloogia kaardistamist.

Käesolev esmaversioon sisaldab valitud osa sõnavara kaardistusest väljatrükitava veebiteaviku vormis.

Sõnastik on abiks Eesti mäluasutustele, fotokollektsionääridele, fotograafia õpetajatele, õppijatele ning kaamerapõhiste kunstide praktiseerijatele, et ajalooliste ja kaasaegsete fotode eri liikide ja valmistusviiside seas orienteeruda.

Sõnastiku aluseks on rahvusvahelise Getty Instituudi Kunsti- ja Arhitektuuri Tesauruse (edaspidi AAT – Getty Institute Art & Architecture Thesaurus) fotograafia ja fototrüki alased mõisted ning mõistete hierarhiad. AAT ingliskeelsed mõisted ja mõistete selgitused tõlgiti eesti keelde ning enamus mõisteid on varustatud eestikeelse allika täpse viitega, kus on mõistet samas tähenduses kasutatud.

Fotomuuseum jätkab mõistete ning nende allikate kaardistust veebikeskkonnas KulturNav. Sõnastikust veel puuduvad eestikeelsed mõisted ning lehekülje täpsusega viited mõiste kasutamist näitavale eestikeelsele allikale on oodatud soovitusena KulturNavi veebikeskkonna kaudu või e-posti aadressil merilis.roosalu@eesti.ee.

Projektist

Tõlge: Muupel OÜ

Toimetajad: Jüri Karm (MTÜ Eesti Fotopärand), Merilis Roosalu (Fotomuuseum)

Keeletoimetaja: Sandra Päll

Terminoloogia konsultant: Tiina Soon (Eesti Keele Instituut)

Projektijuht: Merilis Roosalu (Fotomuuseum)

Toetajad: Kultuuriministeerium,Tallinna Linnamuuseum

Sisukord

Mõistete hierarhiad

6. Objektid
7. Protsessid

Mõisted

9. 3D-trükk *3-D printing*
10. aditiivsed värviprotsessid *additive color processes*
11. albumiinfotod *albumen prints*
12. albumiinprotsess *albumen process*
13. ambrotüübid *ambrotypes*
14. ambrotüüpia *ambrotype*
15. anaglüüfid *anaglyphs*
16. aristotüübid *aristotypes*
17. aristotüüpia *aristotype*
18. autokroomid *Autochromes*
19. autokroomprotsess *Autochrome process*
20. Bayard´i protsess *Bayard's process*
21. Bikromaatprotsessid *bichromate processes*
22. broomõli ümbertrükid *bromoil transfer prints*
23. broomõlifotod *bromoil prints*
24. broomõliprotsess *bromoil process*
25. buduaarfotod *boudoir photographs*
26. Cibachrome *Cibachrome*
27. cliché verre *cliché-verre*
28. cliché verre'id *clichés-verre*
29. cliché verre'id (negatiivid) *clichés-verre*
30. dagerrotüübid *daguerreotypes*
31. dagerrotüüpia *daguerreotype*
32. diapositiivid *photographic transparencies*
33. diasograafia *diazo process*
34. difusioon-fotoprotsess *diffusion transfer process*
35. difusioon-pöördsiirdamine *diffusion transfer reversal*
36. digifotod *digital photographs*
37. digifotograafia *digital photography*
38. Dufaycolor *Dufaycolor*
39. ekraanprotsessid *screen processes*
40. Ektachrome *Ektachrome*
41. elektrofotograafia *electrophotography*
42. elektrofotograafilised väljatrükid *electrophotographic prints*
43. elektrograafia *electrography*
44. elevandiluufotod *ivorytypes*
45. faksimine *facsimile transmission*
46. ferrotüübid *tintypes*
47. ferrotüüpia *tintype*
48. Finlaycolor *Finlaycolor*
49. fluoroskoopia *fluoroscopy*
50. fotoakvatinta *photoaquatint*
51. fotod *photographs*
52. fotode valmistamise (kopeerimise) tehnikad *photographic printing techniques*
53. fotogalvanograafia *photogalvanography*
54. fotogalvanograafiad *photogalvanographs*
55. fotoglüüfiline söövitus *photoglyphic engraving*
56. fotograafia *photography*
57. fotograafilised tehnikad *photographic techniques*
58. fotogrammid *photograms*
59. fotograveerimine *photoengraving*
60. fotogravüür *photogravure*
61. fotogravüürid (a) *photoengravings*
62. fotogravüürid (b) *photogravures*
63. fotojoonis *photogenic drawing*
64. fotojoonised *photogenic drawings*
65. fotokeraamika *ceramic process*
66. fotokollaažid *photocollages*
67. fotokoopiad *copy prints*
68. fotolitograafia *photolithography*
69. fotolitograafiad *photolithographs*
70. fotomehaanilised kõrgtrüki protsessid *relief photomechanical processes*
71. fotomehaanilised lametrüki protsessid *planographic photomechanical processes*
72. fotomehaanilised protsessid *photomechanical processes*
73. fotomehaanilised sügavtrüki protsessid *intaglio photomechanical processes*
74. fotomehaanilised tõmmised *photomechanical prints*
75. fotomontaaž *combination printing*
76. fotomontaažid *composite photographs*
77. fotomosaiigid *photomosaics*
78. fotoprotsessid *photographic processes*
79. fotoserigraafiad *photoscreenprints*
80. fototapeedid *photomurals*
81. fototelegrammid *wire photographs*
82. fototüüpia *phototype*
83. Fresson´ protsess *Fresson*
84. Gasparcolor *Gasparcolor*
85. glütseriinprotsess *glycerin process*
86. hallotüübid *Hallotypes*
87. hektograafia *hectograph process*
88. heliograafia *heliography*
89. heliokroomia *heliochromy*
90. heliotüübid *heliotypes*
91. heliotüüpia heliotype

92. *hiliskoopiad* *later prints*
93. hillotüübid *Hillotypes*
94. hillotüüpia *Hillotype*
95. holograafia *holography*
96. hologrammid *holograms*
97. hõbeželatiin-diapositiivid *gelatin silver transparencies*
98. hõbeželatiinfotod *gelatin silver prints*
99. hõbeželatiin-klaasnegatiivid *gelatin dry plate negatives*
100. hõbeželatiin-negatiivid *gelatin silver negatives*
101. hõbeželatiinprotsess *gelatin silver process*
102. hõbe-värvipleekefotod *silver-dye bleach prints*
103. hüalotüübid *hyalotypes*
104. hüdrotüüpia *dye transfer process*
105. interferentsi meetodid (fotograafias) *interference processes*
106. Iris-väljatrükid *Iris prints*
107. isoheelia *posterization*
108. kaartfotod *card photographs*
109. kabinetfotod *cabinet photographs*
110. kahevärvifotograafia *two-color processes*
111. kallitüüpia *kallitype*
112. kalotüübid (negatiivid) *calotypes*
113. kalotüübid (positiivid) *calotype prints*
114. kalotüüpia *calotype*
115. kameefotod *cameo prints*
116. karbroprotsess *carbro process*
117. karpfotod *cased photographs*
118. kinematograafia *cinematography*
119. klaasnegatiivid *glass plate negatives*
120. Kodachrome *Kodachrome*
121. Kodacolor *Kodacolor*
122. kolloodiumfotod *collodion prints*
123. kolloodiumprotsessid *collodion processes*
124. kolloodiumtõmmised *collodion transfers*
125. kollotüübid *collotypes*
126. kollotüübid *phototypes*
127. kollotüüpia *collotype*
128. kolmevärviprotsessid *three-color processes*
129. kolmevärvitrükk *three-color process*
130. koloreerimine *dye toning*
131. koloreeritud fotosuurendused *crayon enlargements*
132. komponentnegatiivid *color separation negatives*
133. kontaktkoopiad (kontaktfotod) *contact prints*
134. kontaktkopeerimine *contact printing*
135. kopeerimine *copying*
136. kristallotüübid *crystalotypes*
137. kristoleumid *crystoleums*
138. kromogeensed protsessid *chromogenic processes*
139. kromogeensed värvifotod *chromogenic color prints*
140. krüsotüübid *chrysotypes*
141. kserograafia *xerography*
142. kuivkolloodiumnegatiivid *dry collodion negatives*
143. kuivkolloodiumprotsess *dry collodion process*
144. kuivželatiinprotsess *gelatin dry plate process*
145. kummi-bikromaatfotod *gum bichromate prints*
146. kummi-bikromaatprotsess *gum bichromate process*
147. lametrüki protsessid *planographic printing processes*
148. lametrükk *planographic printing*
149. lasertrükk *laser printing*
150. lentikulaarprotsessid *lenticular processes*
151. Lippmann´i protsess *Lippmann process*
152. litograafia *lithography*
153. maskeerimine *masking*
154. maskid *masks*
155. mikrofilmimine *microfilming*
156. mikrofotod *microphotographs*
157. mikrograafia *micrographics*
158. mimeograafia *mimeography*
159. mustvalge fotograafia *black-and-white photography*
160. mustvalged diapositiivid *black-and-white transparencies*
161. mustvalged fotod *black-and-white photographs*
162. mustvalged negatiivid *black-and-white negatives*
163. mustvalged slaidid *black-and-white slides*
164. märgkolloodiumnegatiivid *wet collodion negatives*
165. märgkolloodiumprotsess *wet collodion process*
166. negatiivfotod *negative prints*
167. negatiivid *negatives*
168. neljavärvitrükk *four-color process*
169. offsettrükk *offset printing*
170. opalotüübid *opalotypes*
171. originaalfotod *original photographs*
172. orotoonid *orotones*
173. otsepositiivid *direct positives*
174. otsepositiivprotsessid *direct positive processes*
175. paberfotod *photographic prints*
176. pallaadiumfotod *palladium prints*
177. pallaadiumprotsess *palladium process*
178. paneelfotod *panel photographs*
179. pannotüübid *pannotypes*
180. piesoprinteri väljatrükid *Piezo* prints
181. pigmentfotod *pigment prints*
182. pigmentprotsessid *pigment processes*
183. piiritustrükk *spirit duplicating*
184. pildistustehnikad *picture-taking techniques*
185. pinatüüpia *Pinatype*
186. plaatinafotod *platinum prints*
187. plaatina-rauasoola protsess *platinum process*
188. positiivid *positives*
189. promenaadfotod *promenade photographs*
190. pseudosolarisatsioon Sabbatier´ effect
191. pöördmenetlus *autopositive printing*
192. radiograafia *radiography*
193. radiograafilised pildid *radiographs*
194. rastertrükk *relief halftone*
195. rastertõmmised *relief halftones*
196. rauasoola protsessid *iron processes*
197. raudgallusprotsess *ferrogallic process*
198. reflekskopeerimine *counterproving*
199. reljeeftehnika *bas-relief*
200. reljeeftrüki protsessid *relief printing processes*
201. reljeeftrükk *relief printing*
202. reprograafia *reprographic processes*
203. retikulatsioon *reticulation*
204. rotogravüür *rotogravure*
205. röntgenograafia *X-radiography*
206. röntgenpildid *X-radiographs*
207. seepia-platinotüüpia *sepia platinotype*
208. serigraafia *screen printing*
209. serigraafiad *screen prints*
210. slaidid *slides*
211. solarisatsioon *solarization*
212. soolapaberfotod *salted paper prints*
213. soolapaberprotsess *salted paper processes*
214. stereofotod *stereoscopic photographs*
215. stereoskoopia *stereoscopy*
216. sublimatsioon-väljatrükid *dye diffusion thermal transfer prints*
217. sublimatsioontrükk *dye diffusion thermal transfer printing*

218. subtraktiivsed värviprotsessid *subtractive color processes*
219. söefotod *carbon prints*
220. söetrükk *carbon process*
221. söövitatud dagerrotüübid *etched daguerreotype prints*
222. söövitatud dagerrotüüpia *etched daguerreotype process*
223. želatiin-värvisiirde protsess *gelatin dye transfer process*
224. žikleed *giclée prints*
225. termokopeerimine *thermal copying*
226. termosiirde-väljatrükid *photothermographic transfer prints*
227. tindiprits-trükk *inkjet printing*
228. tolmutamismeetod *dusting-on process*
229. trükiprotsessid *printing processes*
230. trükkimine *printing*
231. tsüanotüübid *cyanotypes*
232. tsüanotüüpia *blueprint process*
233. täisvärvitrükk *full-color printing*
234. töödeldud fotod *manipulated photographs*
235. vahaprotsess *waxed-paper process*
236. vahenegatiivid *internegatives*
237. vahepositiivid *interpositives*
238. valguskopeerimine *photocopying*
239. valguskopeerimine *light-sensitive reprographic processes*
240. visiitfotod *cartes-de-visite*
241. woodburytüübid *Woodburytypes*
242. woodburytüüpia *Woodburytype*
243. wothlytüüpia *Wothlytype*
244. väljatrükid *digital prints*
245. värvifotod *color photographs*
246. värvifotograafia *color photography*
247. värvilahutus-diapositiivid *color separation positives*
248. värviline difusioon-fotoprotsess *dye diffusion transfer process*
249. värviline karbroprotsess *three-color carbro process*
250. värvilised diapositiivid *color transparencies*
251. värvinegatiivid *color negatives*
252. värvisiirdtõmmised *dye transfer prints*
253. värvislaidid *color slides*
254. värvitõmmised *color prints*
255. värvitükk *color printing*
256. õlifotod oil prints
257. õliprotsessid *oil processes*
258. ülikontrast-tehnika *high-contrast technique*

OBJEKTID

<AAT HIERARHIA ALGUS>
<**OBJEKTIDE TAHK**>
…
<VISUAALSED TEOSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>
FOTOD
<fotod tehnika järgi>
<fotod pildistustehnika järgi>
radiograafilised pildid
röntgenpildid
stereofotod
anaglüüfid
<fotod töötlemisprotsessi või esitlustehnika järgi>
karpfotod
cliché verre'id
koloreeritud fotosuurendused
digifotod
elevandiluufotod
fotogrammid
fotomosaiigid
fototapeedid
fototelegrammid
hallotüübid
kontaktkoopiad
kristoleumid
makrofotod
töödeldud fotod
fotomontaažid
mikrofotod
opalotüübid
originaalfotod
<fotod vormi järgi>
<*fotod vormi järgi: formaat*>
kaartfotod
buduaarfotod
kabinetfotod
paneelfotod
promenaadfotod
visiitfotod
slaidid
mustvalged slaidid
värvislaidid
<fotod vormi järgi: värvus>
mustvalged fotod
värvifotod
negatiivid
<negatiivid protsessi järgi>
fotojoonised
hõbeželatiin-negatiivid
kalotüübid (negatiivid)
<negatiivid värvi järgi>
mustvalged negatiivid
värvinegatiivid
halftone negatives [en]
klaasnegatiivid
cliché verre'id (negatiivid)
hõbeželatiin-klaasnegatiivid
kolloodium-kuivplaadid
märgkolloodiumnegatiivid
komponentnegatiivid
vahenegatiivid
positiivid
diapositiivid
<*diapositiivid protsessi järgi*>
autokroomid
hõbeželatiin-diapositiivid
orotoonid
<*diapositiivid värvi järgi*>
mustvalged diapositiivid
värvilised diapositiivid
värvilahutus-diapositiivid
maskid
vahepositiivid
hologrammid
otsepositiivid
hillotüübid
ambrotüübid
dagerrotüübid
… (jätkub kõrvaltulbas)

otsepositiivid
…
diffusion transfer prints* [en]
dye diffusion transfer prints [en]
ferrotüübid
pannotüübid
paberfotod
<*fotod protsessi järgi*>
albumiinfotod
hüalotüübid
kristallotüübid
aristotüübid
krüsotüübid
kolloodiumtõmmised
hõbeželatiinfotod
kolloodiumfotod
kromogeenfotod
pallaadiumfotod
pigmentfotod
õlifotod
broomõli ümbertrükid
broomõlitrükid
söefotod
kummi-bikromaatfotod
plaatinafotod
soolapaberfotod
kalotüübid (positiivid)
tsüanotüübid
fotokoopiad
hiliskoopiad
kontrolltõmmised
negatiivfotod
panoraamid

…
<VISUAALSED TEOSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>
FOTOMEHAANILISED TÕMMISED
värvisiirdetõmmised
fotogravüürid
photoaquatints (prints) [en]
fotolitograafiad
kollotüübid
heliotypes (prints) [en]
phototypes (prints) [en]
photoengravings (prints) [en]
relief halftones (prints) [en]
fotogalvanograafiad
söövitatud dagerrotüüpia tõmmised
woodburytüübid

…
<VISUAALSED TEOSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>
kollaažid
fotokollaažid

…
<VISUAALSED TEOSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>
TÕMMISED
<*tõmmised protsessi või tehnika järgi*>
<tõmmised protsessi järgi: siirdemeetod>
serigraafiad
fotoserigraafiad
elektrofotograafilised väljatrükid
väljatrükid
dye diffusion thermal transfer prints [en]
elektrofotograafilised väljatrükid
tindiprits-väljarükid
piesoprinteri väljatrükid
žikleed
photothermographic transfer prints [en]
värvitõmmised

* Halli värviga tähistatud mõisted ei ole veel selles versioonis sees. Mõiste on leitav veebikeskkonnas KulturNav: http://kulturnav.org/7211860c-c0c4-4105-a7fe-4c54f740a47b?viewMode=names

PROTSESSID

<AAT HIERARHIA ALGUS>

<**TEGEVUSTE TAHK**> ... <KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>

<FOTOGRAAFIA JA FOTOGRAAFILISED PROTSESSID JA TEHNIKAD>

- fotograafia
- fotograafilised tehnikad
  - mustvalge fotograafia
  - pildistustehnikad
  - värvifotograafia
  - <fotode töötlemise ja esitamise võtted>
    - pseudosolarisatsioon
    - solarisatsioon
    - fotode valmistamise (kopeerimise) tehnikad
      - fotomontaaž
      - isoheelia
      - kontaktkopeerimine
      - pöördmenetlus
      - reljeeftehnika
      - retikulatsioon
      - ülikontrast-tehnika
  - **FOTOPROTSESSID**
    - aditiivsed värviprotsessid
      - autokroomprotsess
      - ekraanprotsessid
        - Dufaycolour [en]
        - Finlaycolour [en]
    - albumiinprotsess
      - hyalotype (process)* [en]
    - aristotüüpia
    - cliché verre
    - difusioon-fotoprotsess
      - värviline difusioon-fotoprotsess
        - internal dye diffusion transfer process [en]
    - elektrofotograafia
    - hõbeželatiinprotsess
      - kuivželatiinprotsess
    - heliograafia
    - hillotüüpia
    - interferentsi meetodid (fotograafias)
      - Lippmann'i protsess
      - holograafia
    - kahevärvifotograafia
    - kolloodiumprotsessid
      - kuivkolloodiumprotsess
      - märgkolloodiumprotsess
        - ambrotüüpia
        - ferrotüüpia
    - kolmevärviprotsessid
    - lentikulaarprotsessid
    - otsepositiivprotsessid
      - Bayard'i protsess
      - dagerrotüüpia
        - heliokroomia
    - pigmentprotsessid
      - bikromaatprotsessid
        - õliprotsessid
          - broomõliprotsess
          - Fresson' protsess
        - karbroprotsess
          - värviline karbroprotsess
        - kummi-bikromaatprotsess
        - söetrükk
        - tolmutamismeetod
          - fotokeraamika
    - rauasoola protsessid
      - kallitüüpia
      - pallaadiumprotsess
      - plaatina-rauasoola protsess
        - seepia-platinotüüpia
      - raudgallusprotsess
      - tsüanotüüpia
    - soolapaberprotsess
      - fotojoonis
      - kalotüüpia
      - vahaprotsess
    - subtraktiivsed värviprotsessid
      - kromogeensed protsessid
        - Ektachrome (TM) [en]
        - Kodachrome (TM) [en]
        - Kodacolor (TM) [en]
      - silver-dye bleach process [en]
        - Cibachrome (TM) [en]
        - Gasparcolour [en]
    - wothlytüüpia

...

<KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>

<trükkimine ja trükiprotsessid ja -tehnikad>

TRÜKIPROTSESSID

- Piezography (R) [en]
- fotomehaanilised protsessid
  - fotomehaanilised kõrgtrüki protsessid
    - fotograveerimine
      - fotoglüüfiline söövitus
      - rastertrükk
  - fotomehaanilised lametrüki protsessid
    - fotolitograafia
      - kollotüüpia
        - fototüüpia
        - heliotype (process) [en]
  - fotomehaanilised sügavtrüki protsessid
    - fotogravüür
      - fotogalvanograafia
      - photo-aquatint (process) [en]
      - rotogravüür
    - söövitatud dagerrotüüpia
  - hüdrotüüpia
    - pinatüüpia
  - woodburytüüpia
- lametrüki protsessid
  - litograafia
  - ofsettrükk
- reljeeftrüki protsessid
- tsinkograafia
- värvitrükk
  - täisvärvitrükk
    - kolmevärvitrükk
    - neljavärvitrükk

...

<KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>

<TRÜKKIMINE JA TRÜKIPROTSESSID JA -TEHNIKAD>

TRÜKKIMINE

- 3D-trükk
- kõrgtrükk
- lametrükk
- lasertrükk
- reflekskopeerimine
- sügavtrükk
- serigraafia
- sublimatsioontrükk
- tindiprits-trükk

...

<KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>

KOPEERIMINE

- reprograafia
  - faksimine
  - hektograafia
  - mimeograafia
  - piiritustrükk
  - termokopeerimine
  - valguskopeerimine
    - diasograafia
    - diffusion transfer reversal [en]
    - elektrograafia
      - kserograafia
      - valguskopeerimine
    - gelatin dye transfer process [en]

...

<KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>

- mikrograafia
  - mikrofilmimine

*Halli värviga tähistatud mõisted ei ole veel selles versioonis sees. Mõiste on leitav veebiplatvormil KulturNav: http://kulturnav.org/7211860c-c0c4-4105-a7fe-4c54f740a47b?viewMode=names

MÕISTED

3D-TRÜKK

3-D printing

Kolmemõõtmelistest digitaalmudelitest või CAD-failidest 3D-printerite abil füüsiliste objektide loomine.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300391465

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a8437851-b5b1-4bd6-90da-47fcf5dd96e4

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 179

ADITIIVSED VÄRVIPROTSESSID

additive color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053469

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8c8e3126-fa9e-4b7c-b62b-7cb1cbc31285

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafilised protsessid, millega salvestatakse värvilised kujutised tehes stseenist kolm salvestust monokroomsele plaadile või filmile. Iga salvestuse puhul filtreeritakse üks kolmest primaarvärvist (punane, roheline ja sinine). Pilt luuakse ühendades kõik erinevad salvestused uuesti tervikuks ning sealjuures iga salvestus kuvatakse oma valguses, mis tähendab, et punane salvestus kuvatakse punase valguse abil.

ALBUMIINFOTOD

albumen prints

Fotod, mille sideaineks on albumiin. Need on alati mustvalged, kuid võivad olla monokroomselt toonitud.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127121

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/343c7817-f7f4-49d7-a3a9-c0b49410aaeb

Mõiste kasutamine:

Tõnis Liibek. Fotograafiakultuur Eestis 1839–1895. Doktoritöö. Tallinn: Tallinna Ülikool, Kunstide Instituut, 2010. Lk 164

ALBUMIINPROTSESS

albumen process

Fotoprotsess, kus sideainena kasutatakse albumiini. Tavapärane paberfotodele, aga vahel ka varajastele laternaslaididele, ent väga harva fotonegatiividele klaasil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133274

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/99488e6f-8808-441a-b61b-6afb7544d940

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

AMBROTÜÜBID

ambrotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127186

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e79c6a0b-1330-4c9a-b342-71089a93e713

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine. Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 98

http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569

Fotod, mis on valmistatud klaasist negatiivi raamimise teel tumedale aluspõhjale näidates negatiivi positiivkujutisena. Negatiiv on valmistatud ühe variandina märg-kolloodiumprotsessist. See tuli laialt kasutusele Ameerika Ühendriikides 1850. aastate alguses.

AMBROTÜÜPIA

ambrotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300137324

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c039ae4c-b632-438f-844a-7058f832eab5

Mõiste kasutamine:

Tõnis Liibek. Fotograafiakultuur Eestis 1839–1895. Doktoritöö. Tallinn: Tallinna Ülikool, Kunstide Instituut, 2010. Lk 89

Märgkolloodiumprotsessi variant otsepositiivi tegemiseks. Klaas kaetakse kolloodiumiga, pilt alasäritatakse ja seejärel alailmutatakse. Klaasi tagumine osa on kaetud musta laki või riidega ning kõik see asub korpuses või raamis. Mõnikord tehti pilt rubiinklaasil.

ANAGLÜÜFID

anaglyphs

Stereofotod, mille kaks osakujutist on vastandvärvides ning mis tekitavad läbi värvifiltrite vaatamisel kolmemõõtmelise efekti.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127198

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/eecc0566-ccb6-45c4-baa3-dc659164c9ab

Mõiste kasutamine:

Võõrsõnade leksikon VSL. Eesti Keele Instituut. 2012.

http://www.eki.ee/dict/vsl/index.cgi?Q=anagl%C3%BC%C3%BCf&F=M&C06=en

ARISTOTÜÜBID

aristotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127163

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2dda55ce-8f38-4a28-a268-fe8640c2c40b

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 24

Fotod želatiin-hõbekloriidpaberil, millega saab valmistada väga detailseid pruune kontaktkoopiaid. Algselt tähistas mõiste paberitüüpi, mida hakati tootma 1868. aastal.

ARISTOTÜÜPIA

aristotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133280

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/99488e6f-8808-441a-b61b-6afb7544d940

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 24

Viitab üldjoontes erinevatele fotograafilistele protsessidele, milles kasutatakse hõbekloriid-fotopaberit, (nn. kopeerimispaber, millele tekkis nähtav kujutis valguse toimel ilma keemilise ilmutamiseta), kus sideaineks on želatiin või kolloodium. See oli populaarne 1880. aastate lõpust kuni 20. sajandi alguseni. Varasemalt oli kaubamärk, kuid termin võeti käibele laiemalt.

AUTOKROOMID

Autochromes

Fotod, mis on valmistatud autokroomprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138292

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8784788f-041e-4f60-94fd-90acd765e8eb

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 136

AUTOKROOMPROTSESS

Autochrome process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053470

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e544034d-c2ef-4652-81f4-66f4a93166ff

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 26

Aditiivne värviprotsess, mis kasutab värvitud tärklisteradest moodustatud korrapäratu mustriga ekraani. Klaaspõhimik kaetakse ekraaniga, mis seejärel omakorda kaetakse pankromaatilise mustvalge fotoemulsiooniga. Kujutis säritatakse läbi klaasi ja vaadeldakse emulsioonipoolelt.

BAYARD´I PROTSESS

Bayard's process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133281

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/92d7dccc-736a-47f7-8f17-1b5dd59dce7c

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Otsepositiivprotsess, millega luuakse hõbekloriidi sisaldav füüsikaliselt ilmutatud ja kinnistamata foto, mis on leotatud kaaliumjodiidi lahuses ja pleegitatud vastavalt säritusele kaameras.

BIKROMAATPROTSESSID

bichromate processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053499

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/39ad62e7-3500-4968-9f33-fb1000942b00

Mõiste kasutamine:

Kaljula Teder. Eesti fotograafia teerajajaid. Sada aastat arenguteed. Tallinn: Eesti Raamat,1972. Lk 57

Protsessid fotode valmistamiseks kasutades bikromaate, mis säritamisel põhjustab kolloidaine kõvastumise. Kõvastumata osad pestakse või lihvitakse. Enne säritamist või ilmutamise ajal võib lisada pigmente. Kuigi keemias käibib tänapäeval termin „dikromaat“, siis fotograafias kasutatakse terminit „bikromaat“.

BROOMÕLI ÜMBERTRÜKID

bromoil transfer prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300411396

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/30d0083d-30ee-4d8b-be24-4c46c6494ff4

Mõiste kasutamine:

Eesti fotokunstnik Johannes Mülber 1889-1938. Tallinn: Tallinna Linnamuuseum, Fotomuuseum, 2013. Lk 100

Fotod, milles broomõli matriitse kasutatakse kujutise ülekandmiseks teisele põhimikule. Tavaliselt toob matriits esile broomõlifoto lõpliku kujutise. Broomõli siirdefotosid saab üle kanda mistahes põhimikule ja mitte ainult spetsiaalselt ettevalmistatud matriitsi hõbeželatiinpaberile nagu broomõlifotode puhul.

BROOMÕLIFOTOD

bromoil prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138324

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/5dd33ef2-7f1f-4a61-8ac7-87c086c2a11f

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming. Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 115

Fotod, mis on tehtud rakendades fotoprotsessi, kus ilmutatud hõbedat želatiinfotol kasutatakse katalüsaatorina želatiini parkimiseks. Heledaid parkimata osasid kasutatakse rasvase värvaine tõkkekihina. Esialgne plaat võib olla lõpptoode või seda võib kasutada peafotona pildi teisele põhimikule üle kandmiseks. Valminud fotod sarnanevad gravüüride või litograafiatega. Kuigi protsessi kirjeldati algselt ca. 1907. aastal, võib sellisel teel fotosid teha ka kasutades kaasaegseid suurenduspabereid.

BROOMÕLIPROTSESS

bromoil process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053505

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f92ad1a5-40c3-433d-b799-099313bd5a53

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 328

Õliprotsessi liik, kus kasutatakse katalüsaatorina hõbedat želatiinfotos želatiini parkimiseks. Parkimata osade toonid muutuvad küllastunuks foto vette kastmisel ning see tõrjub rasvast värvainet. Pargitud osad sealjuures võtavad tindi vastu. Algne foto võib olla lõpptooteks või seda võib kasutada esmase kujutise üleviimiseks teisele põhimikule.

BUDUAARFOTOD

boudoir photographs

1870. aastatel levinud fotod, mille mõõduks oli 8 1/4 x 5 tolli (21 x 12,7 cm).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265164

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/6dc96fbf-7837-4209-9bb7-67393b5d71c3

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 39

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

CIBACHROME

Cibachrome

Subtraktiivne värvifotoprotsess fotode ja transparentide (läbipaistvate kujutiste) loomiseks kasutades pleegitusprotsessi. On turustatud ka nime Cilchrome all.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133470

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ccf8f218-1bfc-492e-ba69-bf806ec804c5

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

CLICHÉ VERRE

cliché-verre

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265082

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/13d47001-1024-45ea-aa29-1959e65e77c0

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 330

Fotograafiline protsess, mis kasutab valgust klaasplaadil (või mõnel muul läbipaistval pinnal) oleva kujutise kandmiseks valgustundlikule paberile. Valminud foto sisaldab nii graafika kui ka fotograafia elemente. Mõistet kasutatakse sageli nii protsessi, negatiivi kui ka saadud tõmmise kohta. Tehnika töötati välja 1830. aastatel.

CLICHÉ VERRE'ID

clichés-verre

Soolapaber- või albumiinfotod, mis on toodetud valgustundliku paberi kokkupuutel clichés-verre negatiiviga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300166116

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f72f2058-7d57-434a-b15f-b29ca66e73f8

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 330

CLICHÉ VERRE'ID (NEGATIIVID)

clichés-verre

Negatiivid, mis on valmistatud joonistamise teel spetsiaalselt ettevalmistatud ja klaasile asetatud pinnale (subtraktiivne protsess) või maalides otse klaasplaadile (aditiivne protsess).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265083

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1c6b57c2-d091-487b-b9a3-0ba8e3f09aa1

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 330

DAGERROTÜÜBID

daguerreotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127181

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a557cfcd-6b2a-4e70-a5f2-533408e78f15

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=dagerrot%C3%BC%C3%BCp&F=M

Fotod, mis on valmistatud fotoprotsessi dagerrotüüpia teel tekitades otsepositiiv-kujutise hõbetatud vaskplaadile. Neid raamitakse tihti spetsiaalsetesse nahk- või tekstiilkattega ehiskarpidesse. Nimi on tuletatud prantslase Louis-Jacques-Mandé Daguerre'i järgi, kes leiutas 1830. aastatel dagerrotüüpia koostöös Nicéphore Niépce'iga.

DAGERROTÜÜPIA

daguerreotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053530

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/cefbaa3a-f920-4182-a1f4-10080bd1a762

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=dagerrot%C3%BC%C3%BCpia&F=M

Protsess, millega valmistatakse otsepositiivkujutis hõbetatud vaskplaadile. Selle leiutajateks olid 1830. aastatel prantslased Louis-Jacques-Mandé Daguerre ja Joseph-Nicéphore Niepce. Protsessi käigus kaetakse vaskplaat hõbeiodiidiga ja säritatakse kaameras. Seejärel töödeldakse plaati elavhõbedaauruga ja kinnitatakse söögisoola lahuses.

DIAPOSITIIVID

photographic transparencies

Läbipaistvad positiivfotod

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300244116

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e5723b63-8e1b-43a4-a9db-07e719c53517

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=diapositiivid&F=M

DIASOGRAAFIA

diazo process

Valgustundlikele lämmastiku ühenditele põhinevad kopeerimisprotsessid, mida kõige sagedamini kasutatakse tehniliste jooniste reprodutseerimiseks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053489

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/340a113d-f0d3-4152-84e2-712ad40ae053

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine. Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 294

http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569

DIFUSIOON-FOTOPROTSESS

diffusion transfer process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133309

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a20fa1d7-f8ef-498d-923a-44ea44c21415

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 39-40

Fotoprotsess, mida kasutatakse eelkõige kiirfotode ja iseilmutavate fotode puhul, kus positiivkujutis tekib neatiivis ilmutamata hõbehaliididest. Negatiiv asetatakse ilmutusainetega põhimiku vastu ja säritamata hõbe difundeerub põhimikule positiivkujutisena. Kiirfotokaameraga valmistatavate värviliste fotode puhul, kus on värvainepakid negatiivi sees, kasuta mõistet "värvidifusioon-siirdeprotsessi" või "sisemist värvi-sisedifusioon-siirdeprotsessi".

DIFUSIOON-PÖÖRDSIIRDAMINE

diffusion transfer reversal

Hõbehalogeniide rakendav kopeerimisprotsess, milles nii positiiv kui negatiiv luuakse samaaegselt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240203

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c74cdf4f-2dd2-47cb-9195-1bf4d2a37080

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

DIGIFOTOD

digital photographs

Fotod, mis on tehtud digitaalkaameraga – need on kaamerad, mis loovad fotosid või liikuvaid kujutisi (filme) elektroonilise anduri abil ja talletavad need digitaalse informatsioonina mäluseadmel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300417379

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4700af3a-bfdc-4a31-900c-6a0b45ce382e

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=digifotod&F=M

DIGIFOTOGRAAFIA

digital photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300386812

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/71859272-733b-44cf-a09c-850abfc3a80c

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=digitaalfotograafia&F=M

Fotograafia, mis kasutab digitaalkaameraid piltide salvestamiseks elektroonilise sensori abil ja talletab need digitaalse informatsioonina mäluseadmel.

DUFAYCOLOR

Dufaycolor

Ekraanprotsess läbipaistvate (transparentsete) fotokujutiste loomiseks aditiivse värvisünteesi abil. Leiutati 1910. aastal Prantsusmaal Louis D. Dufay poolt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133445

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1fc481b6-9bcd-4a8c-a45e-5d5574f5eaed

Mõiste kasutamine:

See mõiste on kaubamärgi nimetus. Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 334

EKRAANPROTSESSID

screen processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133432

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/12271526-bf0e-46c4-a10b-3198f89328c5

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafilised protsessid, mille abil luuakse aditiivne värvifoto. Selleks kasutatakse väga väikeste punaste, roheliste ning siniste filtritega kaetud ekraani pildistamaks iga värvi vastavat intensiivsust pankromaatilises mustvalges emulsioonis, mille töötlemise tagajärjel muutub see läbipaistvaks. Vaadatuna läbi sarnase filtri annab igaüks neist pildile erineva intensiivsusega värvitoone.

EKTACHROME

Ektachrome

Subtraktiivne värvi pöördprotsess, mis kasutab kolmekihilist filmi, kus iga kiht sisaldab värvaineid, mis sobivad kihi värvitundlikkusega. Kujutis moodustub kromogeenilise protsessi abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134550

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f2a52c16-b54c-4283-8dbb-50a5989642a7

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

ELEKTROFOTOGRAAFIA

electrophotography

Kujutiste valmistamine muutes valgustundliku materjali elektrilisi omadusi valguse toimel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300157803

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9cdc13d7-2ca8-4b40-a8c7-75635d5aa877

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 55

ELEKTROFOTOGRAAFILISED VÄLJATRÜKID

electrophotographic prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300312224

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9216c6f4-bc41-47d5-b898-59a11dc6f716

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Väljatrükid, mis on valmistatud substraadile valguse ja elektrostaatiliste laengute kombinatsiooni abil pigmendi ja vaigu segu (toonerit) sadestades. Allikaks võib olla digitaalne pildifail või skaneeritud füüsiline kujutis.

ELEKTROGRAAFIA

electrography

Kopeerimise elektrostaatiliste tehnikate üldnimetus.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300380187

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f9995e1a-39f6-4a6f-aff7-771bf3cbac5d

Mõiste kasutamine:

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2018.

http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=elektrograafia&F=M

ELEVANDILUUFOTOD

ivorytypes

Fotod, mis meenutavad elevandiluule maalitud miniatuure.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134972

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/85940aa3-5e9b-4d51-8063-53eca3258ea3

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 56

FAKSIMINE

facsimile transmission

Käsitsi kirjutatud või trükitud teksti või piltide edastamine raadio või telefoni teel ja mujal täpselt reprodutseerimine.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240133

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/89d3c3b9-59b0-4c06-a16c-98e34c0b8192

Mõiste kasutamine:

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2018.

http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=faksima&F=M

FERROTÜÜBID

tintypes

Fotod, mis on valmistatud märgkolloodiumprotsessiga otse lakitud metallile (harilikult raudplekile).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134759

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f3705c15-5751-42f2-a7d5-85b252f4a091

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine. Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 98

http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569

FERROTÜÜPIA

tintype

Märgkolloodiumprotsessi variant, mis loob õhukesele lakitud metall-lehele otsepositiivi.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053531

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0dbef1d6-16c2-47c7-b9fa-928245b85396

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 340

FINLAYCOLOR

Finlaycolor

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133446

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/5b0e6153-dff2-4ca7-94c6-fe3c2784d8f0

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Clare L. Finlay poolt patenteeritud fotoprotsess. Aditiivne värviprotsess transparentide loomiseks pankromaatilisel mustvalgel emulsioonil kasutades punastest ja rohelistest ringidest koosnevat värvilist ekraani sinakas-violetsel taustal.

FLUOROSKOOPIA

fluoroscopy

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300380241

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0c4126d0-101c-44b3-a202-d334dafafb24

Mõiste kasutamine:

Võõrsõnade leksikon VSL. Eesti Keele Instituut. 2012.

http://www.eki.ee/dict/vsl/index.cgi?Q=fluoroskoopia&F=M&C06=en

Dünaamiline röntgenfotograafia tehnika objektide sisemise struktuuri uurimiseks. See loob reaalajas foto- ja videokujutisi muutes röntgenkiired valguskiirteks (fluorestseeruva ekraani abil), mis salvestatakse foto- või videokaamera abil . Fluoroskoopiat kasutatakse peamiselt meditsiinilistel eesmärkidel, aga ka arheoloogiliste leidude ja kunstiteoste uurimiseks.

FOTOAKVATINTA

photoaquatint

Fotogravüüri liik, milles trükiplaati tolmutatakse kampoliga, et tekitada ebakorrapärane värvainet siduv muster.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053249

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/156d93b8-dcc2-4ca8-ac0c-b7f1846b79b8

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=akvatinta&F=M

FOTOD

photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300046300

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/eecabe59-2af6-4d6e-b53a-814640d742e5

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=foto&F=M

Viitab kiirgustundlikele (valgus-, elektron- või radioaktiivkiirgus) materjalidele valmistatud kujutistele. Üldiselt valmistatakse valguse keemilisel mõjul valgustundlikule filmile, paberile, klaasile või metallile. Fotod võivad olla positiivid või negatiivid, läbipaistmatud või läbipaistvad. Mõiste ei hõlma reprodutseerivaid kujutisi (dokumente või tehnilisi jooniseid), mille jaoks leiab sobivamad kirjeldavad mõisted "reprograafiliste koopiate" mõiste alt. Mõiste võib hõlmata digitaalsete vahenditega valmistatud fotokujutisi.

FOTODE VALMISTAMISE (KOPEERIMISE) TEHNIKAD

photographic printing techniques

Viitab fotograafilistele protseduuridele või tehnikatele, mis loovad füüsilisi fotosid. Harilikult negatiividest, kuid mitte alati.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240276

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f1db3891-c35f-4fc4-a349-a64d9efea5a1

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOGALVANOGRAAFIA

photogalvanography

Fotomehaaniline sügavtrükiprotsess, mille käigus saadakse trükiplaat elektriliselt mõjutatud metalli ioonidega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300157897

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7cde131f-d8cb-482a-ab8c-037d96fda33a

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 345

FOTOGALVANOGRAAFIAD

photogalvanographs

Tõmmised, mis on valmistatud fotogalvanograafia protsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300160867

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/07109bd2-97ca-461d-b807-023cf0661d74

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOGLÜÜFILINE SÖÖVITUS

photoglyphic engraving

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300266696

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7461be2e-6121-4999-b8e8-274463b572af

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 346

William Henry Fox Talbot'i täiustatud protsess fotost trükiplaadi loomiseks, mille ta patenteeris 1858. aastal. Pärast vaskplaadi bikromaadiga töödeldud želatiiniga katmist valgustas Talbot seda diapositiivi all. Seejärel tolmutati plaati vaigupulbriga ja kuumutati ühtlaselt, et vaiguosakesed jaotuksid. Plaat söövitati happelahuses, mis lahustas želatiini ja söövitas neid samu osasid. Pärast puhastamist kanti plaadile värvaine ja trükiti paberile. Talbot lõi termini ""fotoglüüf"" kreekakeelse sõnaühendi „graveeritud valgus“ põhjal.

FOTOGRAAFIA

photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300054225

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a009ef06-7008-4397-95b0-111a67268f3d

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotograafia&F=M

Fotode valmistamise viis (moodus) või protsess, mille tulemuseks on pildid, mis on loodud valguse keemilise reaktsiooni tulemusel kas valgustundlikule filmile, klaasile, paberile, metallile või digitaalsete vahenditega.

FOTOGRAAFILISED TEHNIKAD

photographic techniques

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134334

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4bc20720-2462-4587-833f-c2fd462b59f9

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kasutage terminit nende protseduuride puhul, mis hõlmavad fotode tegemist ning komponeerimist või seda, kuidas neid on töötlemise eel ning järel manipuleeritud. Protseduuride kohta, mille abil luuakse valgustundlikest materjalidest pilt, kasutage terminit „fotoprotsessid“.

FOTOGRAMMID

photograms

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127296

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/06edfe55-d214-4ab7-b45c-d27e7689da62

Mõiste kasutamine:

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2018.

http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=fotogramm&F=A

Fotod, mis on valmistatud ilma kaamerata asetades objekti vahetult valgustundlikule paberile ja säritades seda valgusega. Hõlmab Talboti esimesi fotosid, mida ta nimetas fotogeenseteks joonisteks. 20. sajandi alguses kasutati seda terminit sageli kõigi fotode tähistamiseks.

FOTOGRAVEERIMINE

photoengraving

Reljeeftrüki protsess, mille abil kujutis kantakse trükiplaadile nii, et heledad või tumedad piirkonnad muutuvad vastuvõtlikuks söövitusainele. Erinevalt fotogravüürist on mittetrükitavad osad söövitatud.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053297

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fe1c6e72-1c3d-4c7d-9499-625a2d47f44b

Mõiste kasutamine:

L. Vilms, I. Vihuri, H . Jürissoor, E. Parro. Uue ja ilusa nimel. Sirp ja Vasar nr. 38, 21.09.1962. Lk 2

FOTOGRAVÜÜR

photogravure

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053207

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d13d6a8c-d871-4bcc-8594-436fd04bb3ac

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 350

Pildi või kujunduse, foto ning gravüüri kombinatsioonidest koopia loomise fotomehaaniline sügavtrükiprotsess. Metalltrükiplaat valmistatakse bikromaatprotsessiga, mis säilitab želatiinist erineva paksusega tõkkekihi. Plaat söövitatakse, et moodustada erineva sügavusega õõnsusi, mis mahutavad erinevas koguses värvaineid. Eriti oluline on see, et pildi negatiivis olev želatiin toimib happekindla kihina kujutise söövitamisel. Käsitööna valmistatud fotogravüür oli 19. sajandil väga populaarne. See hõlmab kujutise ülekandmist vaskplaadile, mis on akvatintat kasutades ettevalmistatud sellele tooni andmiseks ning ühtlasi on sellesse söövitatud disain. Värvaine kantakse plaadile käsitsi ja trükitakse nagu tavalise sügavtrükiplaadiga. Masinaga loodud fotogravüür, mis on laialdaselt levinud, kasutab toonide andmiseks akvatinta asemel ristvõrku ning plaadi asemel eelistatakse silindrit. Selline tehnika võimaldab trükkida kiiresti ning suurtes kogustes väljaandeid (nt ajakirjad). Kui protsessis on kasutatud akvatint-tera, siis eelistage terminit "fotoakvatint".

FOTOGRAVÜÜRID (a)

photoengravings

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300154358

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/24b8f724-0f24-4eb1-bdf1-82fd26dc4539

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Mõiste, mida kasutati 19. sajandi keskpaigas fotomehaaniliste tõmmiste puhul. Peamiselt erinevate kõrgtrükiprotsessidega valmistatud tõmmiste puhul ning vahel ka sügavprotsessiga valmistatud tõmmiste puhul. Kui võimalik, siis kasuta täpsemat mõistet.

FOTOGRAVÜÜRID (b)

photogravures

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300154382

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/24b8f724-0f24-4eb1-bdf1-82fd26dc4539

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 350; Tullio Ilomets. William Henry Fox Talboti fotode ja fotogravüüride kollektsioon Tartu Ülikooli raamatukogus. Tallinn: Aasta Raamat, 2016. Lk 62

Fotomehaanilised tõmmised, mis on loodud fotogravüürprotsessiga. Metallist trükiplaat on valmistatud bikromaatprotsessiga, mis jätab erineva paksusega želatiinist tõkkeaine. Plaat söövitatakse, et moodustada erineva sügavusega õõnsusi, mis võimaldavad sisaldada erinevas koguses värvainet. Kui foto luuakse akvatinta teradega, siis kasutage terminit „akvatinta“.

FOTOJOONIS

photogenic drawing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133340

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9dff5001-943c-4811-b0bb-e47194abeb6d

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 14

William Henry Fox Talbot´i fotograafiline protsess, kus paberil negatiivid loodi hõbepildi kopeerimisega. Erineb „kalotüübist", kus pilt ilmutatakse. 19. sajandi keskpaigas kasutati mõistet mõnikord fotograafia sünonüümina.

FOTOJOONISED

photogenic drawings

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300139709

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d540afd6-b6a9-4a63-b86a-41b80b76074d

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 14

Viitab William Henry Fox Talbot'i valmistatud esimestele fotodele. Need valmistati kopeerimisprotsessi teel - mõned fotogrammina, mõned kaamera abil. Eristada "kalotüüpidest", mis saadi Talbot´i hilisema parandatud ja patenteeritud ilmutusprotsessiga "kalotüüpia". 19. sajandi keskpaigas kasutati vahel fotode sünonüümina. Enamuse neist negatiividest valmistatud fotode puhul tuleb kasutada mõistet "soolapaberfotod".

FOTOKERAAMIKA

ceramic process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133676

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e1d87779-0653-41cb-b784-a0783da5698b

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 351

Viitab tolmutamismeetodi liigile, kus kasutatakse klaasjat pulbrit, mis on saadaval mitmesugustes värvides ning mida kantakse portselanile, fajansile, portselanile jms. Laiemalt viitab kõikidele protsessidele, mis portselanile, keraamikale, fajansile või samalaadsetele materjalidele kujutise tekitavad.

FOTOKOLLAAŽID

photocollages

Kollaažid, mis koosnevad peamiselt fotodest.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300181912

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/052f07b1-2d25-4d18-bb62-d06db7edd0a0

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOKOOPIAD

copy prints

Fotod, mis on valmistatud pildistades kahemõõtmelist teost (näiteks joonistust, maali, või teist fotot).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300188795

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8ec837fe-108d-4e8c-a58e-39bf64ce06c3

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotokoopia&F=M

FOTOLITOGRAAFIA

photolithography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053275

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b6ce7aeb-d1a6-4a91-b3f4-e47cd1f91110

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotolitograafia&F=M

Lametrüki fotomehaaniline protsess, mis kasutab samu põhimõtteid nagu litograafia - õli ja vee tõrjumine, ent kujutise plaadile üle kandmiseks kasutab fotograafilist protsessi.

FOTOLITOGRAAFIAD

photolithographs

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud fotolitograafiaga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300154386

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/052ec7c5-d261-4082-8d42-8668a8ba3656

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotolitograafia&F=M

FOTOMEHAANILISED KÕRGTRÜKI PROTSESSID

relief photomechanical processes

Fotomehaanilised protsessid, milles kasutatakse reljeefseid trükkimispindu.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300155634

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e0c6c79a-13dd-4c4f-a129-9b333cb6d805

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=k%C3%B5rgtr%C3%BCkk&F=M

FOTOMEHAANILISED LAMETRÜKI PROTSESSID

planographic photomechanical processes

Fotomehaanilised protsessid, milles kujutisi trükitakse tasapindadelt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300155632

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2731cc7a-1c1f-4216-97f7-82216bafd00e

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=lametr%C3%BCkk&F=M

FOTOMEHAANILISED PROTSESSID

photomechanical processes

Protsessid, mis hõlmavad fotoprotsessi (rakendavad valgustundlikkust) kujutise edastamiseks ning seejärel eraldi protsessi tõmmise valmistamiseks, mis ise valgustundlik pole.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053203

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/559f9add-9441-461d-9d87-eaccb2c48291

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 352

FOTOMEHAANILISED SÜGAVTRÜKI PROTSESSID

intaglio photomechanical processes

Fotomehaanilised protsessid, mis kasutavad sügavtrükiplaate.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300155631

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/5719b799-874e-44ee-a6f0-a4081a85de00

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=s%C3%BCgavtr%C3%BCkk&F=M

FOTOMEHAANILISED TÕMMISED

photomechanical prints

Kujutised, mis on toodetud protsesside abil, kus kasutatakse pildi üle kandmiseks fotoprotsesse (st valgustundlikkust kasutades) ja seejärel eraldi protsessi, et luua tõmmis materjalil, mis ei ole valgustundlik.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300041424

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/614629ee-1cbc-4f24-bfd9-e006e2ce6420

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOMONTAAŽ

combination printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300139242

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9fe1ca18-206f-427b-a6f2-49996e21142e

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 88

Kopeerimistehnika, mille puhul kasutatakse ühe foto valmistamiseks mitut negatiivi. Tehnika kohta, mis salvestab ühele lehele või filmikaadrile mitu kujutist, kasutage terminit „mitmekordne säritus“.

FOTOMONTAAŽID

composite photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134769

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d3caa397-69d9-4959-933e-c619115b13f1

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotomontaa%C5%BE&F=M

Fotod, milles kaks või rohkem negatiivi on kopeeritud üksiku ühendatud pildina. Kujutiste kombinatsioonide (näiteks fotode puhul arhitektuurilistest joonistest) kasutage terminit „fotomontaaž". Kui fotode osad või muud suhteliselt lamedad materjalid kleebitakse kokku vähem ühtseks kujutiseks, siis kasutage terminit ""kollaaž"".

FOTOMOSAIIGID

photomosaics

Kogum, mis koosneb erinevatest fotodest moodustades katkematu panoraami või õhuvaate.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134705

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/44b59e34-16e1-4fbb-b32e-a913b68e94a8

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOPROTSESSID

photographic processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133268

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c88398fa-12e0-4aff-8580-9a2d0d7e4a33

Mõiste kasutamine:

V. Mikulin. Fotograafia 25 õppetundi. (Tõlkijad: H. Välk, P. Talvre). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1952. Lk 95

Protseduurid, mille abil valmistatakse valgustundlikest materjalidest pilte. Protseduuride kohta, mis on seotud sellega, kuidas fotosid tehakse, komponeeritakse või manipuleeritakse töötlemise ajal või pärast seda, kasutage terminit „fotograafia (eri)tehnikad“. Fotograafiliste protsesside puhul, mis hõlmavad valgustundlikkust ühes etapis, kuid mis loovad lõpliku foto materjalil, mis kunagi valgustundlik ei olnud, kasutage terminit "fotomehaanilised protsessid". Valgustundlike protsesside kohta, mida kasutatakse dokumentidest ja tehnilistest joonistest fotokoopiate tegemiseks, kasutage termineid mõiste "<valgustundlikud reprograafilised protsessid>" all.

FOTOSERIGRAAFIAD

photoscreenprints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265560

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7a93ecca-eca8-4f15-a831-baa04b729052

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 149

Serigraafiad, kus ekraanile kantud valgustundlik tõkkeaine kaetakse fotograafilise kujutisega, mis on lagundatud võrgu abil. Seejärel säritatakse seda valgusega ning luuakse foto šabloon. Kaetud osad pestakse ära ja tint surutakse läbi võrgusilmade, mille tagajärjel valmib pilt.

FOTOTAPEEDID

photomurals

Seinakaunistusena kasutatav suur foto

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/30013470

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b6f72da6-4cfe-42ad-b6e1-ac0987ba35b3

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOTELEGRAMMID

wire photographs

Fotod, mis teisendatakse elektrisignaalideks, edastatakse juhtmete kaudu ja tehakse piltideks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134789

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b52381e4-d6a1-466c-9718-95470559c297

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fototelegramm&F=M

FOTOTÜÜPIA

phototype

Kollotüüpia protsess, mille töötas välja F. Joubert Prantsusmaal 1860. aastatel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300249934

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b9533ebd-fb45-49df-ac0e-35bd57ca367e

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotot%C3%BC%C3%BCpia&F=M

FRESSON´ PROTSESS

Fresson

Fotograafiline protsess, mis tuletati Louis Ducos du Hauroni leiutatud heliokroomiast. Algselt monokroomne.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133414

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/efc327e8-d616-44f0-9f9a-9673bb8904f9

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

GASPARCOLOR

Gasparcolor

Subtraktiivne värviprotsess, mille käigus kasutatakse pleegitusprotsessi fotode valmistamiseks. See on kasutusel ka kinematograafias.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133474

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fe90168e-f2f6-4048-b14d-296069a9c877

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

GLÜTSERIINPROTSESS

glycerin process

Plaatina-fotode piiritletud alal valmistamise tehnika, mis põhineb glütseriini kasutamisel pildi teatud aladel takistamaks seal fotokujutise moodustumist.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053493

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ef80d6fd-b3c8-4fb5-85a5-f7e7a7693fe3

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HALLOTÜÜBID

Hallotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300263423

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2bb3110e-2f21-4bf4-89d1-6e284777df3a

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 359

Värvilised stereofotod, mis on tehtud kasutades kahte sarnast fotot, millest ühte on töödeldud dammarlakiga, et muuta see läbipaistvaks, teist aga värvidega. Esimene foto asetatakse viimase peale ja liidetakse klaasi ning alustoega, mis loob kolmemõõtmelise efekti.

HEKTOGRAAFIA

hectograph process

19. sajandil kirjade kopeerimiseks välja töötatud protsess, milles aniliinvärviga valmistatud kiri või pilt kantakse üle želatiinipinnale, millest saab teha mitmeid koopiaid. Hiljem asendati see piiritustrükiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240142

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8207f2a9-6dc4-4c6b-b85e-3e3208e02008

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

http://termin.nlib.ee/view/3450

HELIOGRAAFIA

heliography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133322

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a997456a-00d1-4ad4-a85b-0d4b816f533c

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 360

J. N. de Niépce'i poolt 1825. aastal välja töötatud protsess, mille käigus klaasile või metallile kantud bituumen kõvastus vastavalt säritusele. Lavendliõliga loputamisel jäi säilis ainult kõvastanud ala kujutisel.

HELIOKROOMIA

heliochromy

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053472

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9cb619d2-e75f-4174-86eb-d463fd1eb19e

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Claude-Abel Niépce de St. Victor'i poolt välja töötatud dagerrotüüpiaprotsessi variant, mida iseloomustab hõbekloriidi kasutamine loomulike värvitoonide loomiseks. Pilti ei saa kinnistada ja seepärast ei ole see püsiv. Oli kasutusel 20. sajandi alguses. Mõnikord viitab termin värvifotodele üldiselt.

HELIOTÜÜBID

heliotypes

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud heliotüüpia protsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300194341

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/91e16eea-0c76-4204-b257-c52e92d4109b

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HELIOTÜÜPIA

heliotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300194345

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/409c88a5-a62e-48fd-9a46-db252d979061

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kollotüüpia modifitseeritud versioon, milles alumiiniumiühendite toimel kõvastunud želatiinkiht kantakse klaasplaadilt metallplaadile. See võimaldab teha palju rohkem tõmmiseid kui kollotüüpia.

HILISKOOPIAD

later prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300189480

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8e4d3944-f483-4788-917a-ed17b972def6

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 198

https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51

Fotod, mis on valmistatud oluliselt hiljem kui negatiiv ja harilikult ka mitte algse fotograafi poolt. Algse fotograafi poolt suhteliselt vara peale negatiivide pildistamist valmistatud fotode puhul kasuta mõistet "vintage foto" (originaalfoto).

HILLOTÜÜBID

Hillotypes

Otsepositiivid, mis on valmistatud protsessi Hillotüüpia (Hillotype) abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138343

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ee1f45c5-a2ce-4057-8750-7e3868680a73

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HILLOTÜÜPIA

Hillotype

1856. aastal Levi L. Hill´i välja töötatud varajane värvifotograafia protsess, mida veel hiljuti peeti võltsinguks ning ei ole tänaseni täielikult mõistetud.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133326

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0296c712-224b-4670-b4f3-e37e02b167d6

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 361

HOLOGRAAFIA

holography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053341

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/49c24ede-5c97-4391-8687-73aacf04e7d6

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=holograafia&F=M

Meetod kolmemõõtmelisena näivate kujutiste loomiseks laserkiirguse abil. Õigel vaatamisel taasloob interferentsusmuster algselt objektilt peegeldunud valgusmustri. Võimaldab erinevaid vaatenurki. Näiteks esiplaanil olevate kujutiste varju jäävad kujutised tagaplaanil muutuvad vaatenurka muutes nähtavaks.

HOLOGRAMMID

holograms

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134775

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/aed52472-2bc8-430b-bbb4-a702204031l3

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=hologrammid&F=M

Kolmemõõtmelised kujutised, mis on saadud säritades laserkiire sisse asetatud negatiivkujutist ühevärvilise laserkiirgusega. Otsene kiir ja kujutisel hajutatud kiir ühinevad interferentsimustriks, mis on vaadeldav kolmemõõtmelise kujutisena. Hologrammide valmistamise tehnika leiutas 1947. aastal ungarlane Dennis Gabor, kuid seda ei kasutatud laiemalt enne laseri leiutamist 1960. aastal. Salvador Dali kasutas holograafiat kunstiteoste valmistamiseks.

HÕBEŽELATIIN-DIAPOSITIIVID

gelatin silver transparencies

Diapositiivid, millel on sideaineks želatiin, mis sisaldab kujutist moodustavat hõbedat.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128675

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/29abd231-86b5-41d8-8ee0-9ea43df703fa

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HÕBEŽELATIINFOTOD

gelatin silver prints

Viitab fotodele, mille sideaineks on kujutist kandvat hõbedat sisaldav želatiin. Need on alati mustvalged, kuigi võivad olla ühevärviliselt toonitud.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128695

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a19cc985-b60c-4523-af4b-5844b436d246

Mõiste kasutamine:

Joel Leis. Paberalusel albumiin-, kolloodium-, ja hõbeželatiinfotode kahjustuste atlas. Veebiteavik. Tallinn, 2015. Lk 5

http://evm.ee/uploads/files/Paberalusel%20fotode%20kahjustuste%20atlas(1).pdf

HÕBEŽELATIIN-KLAASNEGATIIVID

gelatin dry plate negatives

Negatiivid, millel on klaaspõhimikul sideainena želatiini kiht.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134920

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/82ffb82f-d073-40f1-a44d-0b678e4fba92

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 53

HÕBEŽELATIIN-NEGATIIVID

gelatin silver negatives

Negatiivid, mille sideaineks on želatiin, mis sisaldab kujutist moodustavaid hõbeda soolasid. Võib olla klaasil ("želatiin-klaasnegatiivid") või filmil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128688

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/68eee3ea-cdfe-4ac3-95ba-66951bc202cc

Mõiste kasutamine:

Kadi Sikka. Klaasnegatiivide konserveerimine ja säilitamine Filmiarhiivi Jaan Rieti kogu näitel. Magistritöö. Juhendajad: Kurmo Konsa, Merilis Roosalu. Eesti Kunstiakadeemia, Kunstikultuuri teadukond, Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond, 2014. Lk 78

https://wp1.archaeovision.eu/fotoparand/wp-content/uploads/sites/6/2014/05/MA_Klaasnegatiivide-s%C3%A4ilitamine_Kadi-Sikka_2014.pdf

HÕBEŽELATIINPROTSESS

gelatin silver process

Viitab mitmetele fotograafilistele protsessidele, milles sideainena kasutatakse želatiini ning kujutise lõpliku moodustajana hõbedat. Enamasti kasutatakse paberpõhimikul, kuid võib kasutada ka filmil või klaasplaatidel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300139114

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/acaccd92-df48-47af-a31b-fcfbbc63a58c

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 36

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

HÕBE-VÄRVIPLEEKEFOTOD

silver-dye bleach prints

Fotod, mis on valmistatud hõbe-värvipleekeprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300252136

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1b3a3824-9f34-441e-aa0b-9957300c6e22

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HÜALOTÜÜBID

hyalotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300249949

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/eec3e98e-9046-4130-9a3d-e28f77829d22

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 363

Albumiinpositiivid klaasil, mida kasutati laialdaselt lüümikute ja suuremate akendele riputatud klaasdiapositiivide loomiseks. Neid toodeti patenteeritud protsessi teel, mida nimetatakse hüalotüüpiaks. Selle töötasid välja Philadelphiast pärit Lingenheim´i vennad 1850. aastal. Erinevad „kristallotüüpidest" paberil, mis on loodud sarnase Bostonist pärit J. A. Whipple'i patenteeritud protsessi abil.

HÜDROTÜÜPIA

dye transfer process

Fotomehaaniline protsess, milles värvilahutusega negatiividest või positiividest luuakse bikromaatide abil želatiinist matriitsid. Seejärel tehakse täisvärvtrükk kandes värvid matriitsidest üle põhimikule.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053471

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/006bf82a-1de8-4f54-a456-f03b98a74af4

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 134

INTERFERENTSI MEETODID (FOTOGRAAFIAS)

interference processes

Fotograafilised protsessid, mis salvestavad valguse kokkupuutel pindade või filtritega lainepikkuste interferentsmustreid.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138331

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c629b439-8538-4dbf-9d1d-3e8fca9eaab3

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 366

IRIS-VÄLJATRÜKID

Iris prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300266097

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/98a618c6-aa9a-44e2-aa74-7e293e708fd4

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Viitab kunstilistele väljatrükkidele, mis on tehtud tindiprits-protsessiga; algselt valmistatud Iris-printeri, suure trumlipõhise printeriga, mida kasutati kontroll-tõmmiste tegemiseks ofsett-litograafias. Need tõmmised võivad olla tehtud mitmesugustele põhimikele: paber, tekstiil, polüester, jne. Suures tiraažis tehtud väljatrükkide puhul kasutage mõistet "žikleed" (giclée).

ISOHEELIA

posterization

Allikas:

Burchfield, J. Darkroom Art. New York: Amphoto, 1981, lk 127-140

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

https://kulturnav.org/c30d5f4f-546d-4f51-91d7-7dd06186f9a5

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes Tarmula. Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 59-65

Hõbeželatiinfotode ja kromogeenfotode kopeerimise eritehnika, millega saadakse erinevate tooniastmetega graafilist laadi pilt. Tulemus saavutatakse originaalnegatiivist registri abil kontaktkopeerimise teel diapositiive ja vahenegatiive valmistades ning neist vastavaid särituskestusi valides fotopaberile positiivi kopeerides.

KAARTFOTOD

card photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127115

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/492ed848-ff9b-425f-81cb-44cfd2f07f5f

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 38

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Kommertsiaalselt toodetud fotod, mis on paigaldatud paksule pildist pisut suuremale kartongalusele. Ümbritsevale kaardi pinnale on tavaliselt trükitud või sisse pressitud fotograafi nimi või embleem ning tagaküljel on enamasti fotograafi tempel. Neid valmistati erinevates suurustes mitmesuguste protsesside abil.

KABINETFOTOD

cabinet photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127131

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e2454d0b-ea57-4f70-b270-57fedecd00e9

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 43

Kaartfotod (enamasti portreed), mille mõõtmed koos raamiga on 4 1/4 x 6 1/2 tolli. Need võttis kasutusele F. R. Window 1867. aastal alternatiivina suurematele cartes-de-visite tüüpi fotodele, mille mõõdud olid 3 1/4 x 2 1/4 tolli. Suuremaid mõõte peeti väljapanekuks sobilikumaks, sest need võimaldasid grupiportreesid luua ning fotot retušeerida. Suuremad mõõdud olid populaarsed kuni Esimese maailmasõjani.

KAHEVÄRVIFOTOGRAAFIA

two-color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133448

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/15cdf3ba-ac3a-4ece-8dc2-23bcea580634

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 152

Fotoprotsessid, milles kasutatakse kahte värvi (tavaliselt punast ja rohelist või oranži ja tsüaansinakat), et sünteesida täisvärvide spekter. See võib olla nii aditiivne kui subtraktiivne.

KALLITÜÜPIA

kallitype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053490

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e4e5b3a8-0113-4a32-9665-a73888d6cf70

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 368

Raudprotsess fotode tegemiseks kasutades valgustundlikku rauasoola ning hõbenitraadi emulsiooni. Ilmutamisel moodustub metalne hõbedane kujutis. Erinevate ilmutusmeetoditega saab luua musti, pruune, punakas-lillasid või kastanpruune toone.

KALOTÜÜBID (NEGATIIVID)

calotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127190

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/62cdf74c-67dc-4ba1-9e28-84ccd9292554

Mõiste kasutamine:

Kadi Sikka. Soolapaberfotod - tehnika ja tulevik. Kursusetöö. Juhendaja: Merilis Sähka. Eesti Kunstiakadeemia, Kunstikultuuri teaduskond, Muinsuskaitse ja restaureerimise osakond, 2010. Lk 5

https://wp1.archaeovision.eu/fotoparand/wp-content/uploads/sites/6/2012/01/Kursuset%C3%B6%C3%B6_Soolapaberfotod-tehnika-ja-tulevik_Kadi-Sikka.pdf

Paberpõhimikul negatiivid, mis on valmistatud William Henry Fox Talbot´i patenteeritud ilmutusprotsessi "kalotüüpia" teel. Eristada Talbot´i "fotogeensetest joonistustest", kus kujutist kopeeritakse. Enamiku sel viisil valmistatud fotode puhul tuleb kasutada mõistet "kalotüüpia fotod (positiivfotod)". 20. sajandi keskpaigas kasutati mõistet ebaõigelt ka kõigi teiste pabernegatiivide ja soolapaberfotode puhul.

KALOTÜÜBID (POSITIIVID)

calotype prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300404082

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e9c7fb2f-d845-4fa4-a28c-b15abc7ed6ba

Mõiste kasutamine:

Kadi Sikka. Soolapaberfotod - tehnika ja tulevik. Kursusetöö. Juhendaja: Merilis Sähka. Eesti Kunstiakadeemia, Kunstikultuuri teaduskond, Muinsuskaitse ja restaureerimise osakond, 2010. Lk 5

https://wp1.archaeovision.eu/fotoparand/wp-content/uploads/sites/6/2012/01/Kursuset%C3%B6%C3%B6_Soolapaberfotod-tehnika-ja-tulevik_Kadi-Sikka.pdf

Fotod, mis on valmistatud Fox Talbot'i kalotüübist (negatiiv). Kuigi kalotüüpia paberit võib kasutada kalotüüp-negatiividest fotode valmistamiseks, kasutati selleks tavaliselt Talbot'i varasemat hõbekloriidpaberit - soolapaberit.

KALOTÜÜPIA

calotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053484

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ddcf31be-5c35-42a7-9daf-c8c171d1a5c2

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 14

William Henry Fox Talbot´i loodud fotograafiline protsess negatiivide loomiseks paberile. Kujutis moodustub ilma sideaineta põhimikule kantud hõbejodiidist, mis seejärel ilmutatakse. Kalotüüpprotsess loob poolläbipaistva negatiivi, millest kontaktkopeerimise teel saab mitmeid positiive luua. See andis protsessile olulise eelise dagerrotüüpia ees, mille läbipaistmatuid positiive sai ainult kaamera abil kopeerida. 20. sajandi keskel kasutati terminit mõnikord ekslikult mistahes soolapaber- või negatiivprotsessi kohta.

KAMEEFOTOD

cameo prints

Cartes-de-visite fotod, mille pealispind on tagakülge survestades tõstetud nagu näiteks medaljonidel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127167

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7672b7e3-e2d3-4652-968b-aaa0d4a7fc49

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KARBROPROTSESS

carbro process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053506

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/3e23b72d-0783-42dc-b182-896c1c2f9680

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 153

Söetrüki protsess paberfotode valmistamiseks, kus söepaber muudetakse valgustundlikuks hõbebromiidfotoga kokkupuutel. Erineb söetrükist keemilise meetodi poolest, mille tagajärjel kopeerpaber kõvastub. Lisaks ka selle poolest, et kasutab hõbebromiidfotosid, mis võimaldavad teha väiksematest negatiividest söefotosid.

KARPFOTOD

cased photographs

Kasutada kirjeldamaks fotosid, mis on raamistatud tugevatesse karbitaolistesse ümbristesse. Harilikult dagerrotüüpide, ambrotüüpide või ferrotüüpide kirjeldamiseks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127264

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/be27025c-d7af-4b4b-b0fc-3af177daabc1

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KINEMATOGRAAFIA

cinematography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300054227

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d2a1187f-9823-4a54-ac87-3ab80b8ddd16

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kinematograafia&F=M

Oskus ja teadus sellest, kuidas pildistada elusaid või animeeritud olendeid ning objekte liikumises kasutades selleks filmi- või videokaamerat. Erineb "kronofotograafiast", mis salvestab liikumist või muutumist fotokujutistel, mis on pildistatud fotokaameraga, kas siis järjestikku tehtud üksikute fotode seeriana või ühekordse säritamise tulemusena saadud ähmaste kujutistena. Terminite kohta, mis puudutavad kogu filmide valmistamise protsessi ning sellega seotud erinevaid tehnikaid, vaadake juht-terminit "<filmitootmine ja selle protsessid ning tehnikad>."

KLAASNEGATIIVID

glass plate negatives

Klaasplaadid, mis on kaetud valgustundliku emulsiooniga ning mida on säritatud ja ilmutatud. Seda kasutatakse matriitsina positiivfotode valmistamiseks muule põhimikule.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300393160

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/252e338b-6b6e-451f-ad5b-ed3d34c29cdb

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 56

KODACHROME

Kodachrome

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133430

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b9d84b35-1ba3-4b29-9c55-5ed3387dce14

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Subtraktiivne värvi-pöördprotsess, mis kasutab mustvalge emulsiooniga kolmekihilist filmi ning kihid on tundlikud erinevatele primaarvärvidele. Film ei sisalda värvaineid, vaid need lisatakse ilmutamisel koos sideainetega, kus iga kiht protsessi käigus kolme masinaga eraldi värvitakse ning pleegitatakse. Ühtlasi toimub kõigis kolmes etapis kuivatus. Capstaffi kahevärvilise Kodachrome protsessi kohta kasutage terminit "kahevärvitrükk".

KODACOLOR

Kodacolor

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133431

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/aaa27c46-7b1c-412c-b3e4-b6c11c072c6c

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Eastman Kodak Company kaubamärk. See on kromogeenne protsess subtraktiivsete värvidega negatiivide tootmiseks tripack-süsteemis. Protsessiga moodustatakse värvimaskid, mis annavad filmile iseloomuliku oranži värvi. Kodacolor (TM) ilmus turule 1941. aastal ning seda on korduvalt edasi arendatud. Kõik kaasaegsed värvinegatiivi protsessid on Kodacolor (TM)-i variandid.

KOLLOODIUMFOTOD

collodion prints

Fotod, mille sideaineks on kolloodium.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134696

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d5411a03-dd36-43ce-80b1-16e2648bdcbf

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine. Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 215.

http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569

KOLLOODIUMPROTSESSID

collodion processes

Fotograafilised protsessid, milles sideaineks on kolloodium. Valgustundlikuks aineks on hõbehalogeniid ja seda protsessi saab kasutada positiivide (ambrotüübid, ferrotüübid) või negatiivide valmistamiseks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300162376

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2d5eddf1-b244-411d-97f3-2fee9eb2361a

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 170

KOLLOODIUMTÕMMISED

collodion transfers

Kolloodiumfotod, mis on klaasplaadilt üle kantud muule põhimikule (harilikult paberile).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134691

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/75200ebb-9003-4e06-821a-7362f67e05aa

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 375

KOLLOTÜÜBID

collotypes

Fotomehaanilised fotod, mis on loodud fotolitograafia teel, milles trükiplaat valmistatakse kasutades bikromaatprotsessi želatiini ja rasvast värvainet, mida hoitakse iseloomuliku usja mustriga pragudes.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300154355

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4bfc27e6-c7bb-4db5-9e90-f430df738883

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 28

KOLLOTÜÜBID

phototypes

Kollotüübid on valmistatud protsessiga, mille arendas 1860. aastatel välja F. Joubert Prantsusmaal.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300249951

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4bfc27e6-c7bb-4db5-9e90-f430df738883

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 28

KOLLOTÜÜPIA

collotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053204

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/128d00fd-b61c-4d0f-a129-8a3afdb694dd

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

http://termin.nlib.ee/view/1415

Fotolitograafia liik, milles trükiplaat valmistatakse bikromaatprotsessi teel. Trükiplaadi kõvastumata želatiinist piirkonnad sisaldavad vett ning ei seo seetõttu värvainet, aga kõvastunud piirkonnad seovad värvainet ning tekib iseloomulik usjas muster.

KOLMEVÄRVIPROTSESSID

three-color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053333

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/566a77ae-219f-4b03-840e-9f3d94bb4b6c

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotoprotsessid, millega valmistatakse täisvärvilisi kujutisi ainult kolme värvi abil. Võivad olla nii aditiivsed kui ka subtraktiivsed värviprotsessid. Sarnaste protsesside kohta, milles kasutatakse pooltoonidega ekraane ning mis viisid iga värvuse eraldamise juures erinevate fotoplaatide kasutamiseni, vaadake terminit „kolmevärvitrükk“.

KOLMEVÄRVITRÜKK

three-color process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300235450

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0fc07071-3a41-4a26-946f-48e8e494f040

Mõiste kasutamine:

Eesti Entsüklopeedia, 2006.

http://entsyklopeedia.ee/artikkel/v%C3%A4rvitr%C3%BCkk

Täisvärvitrükk kasutades kolme värvi lahutust ja see võib olla nii aditiivne kui subtraktiivne. Kolme värvi lahutust kasutavate protsesside kohta fotograafia kontekstis vaadake terminit "kolmevärviprotsessid (fotograafia)".

KOLOREERIMINE

dye toning

Värvainete manuaalne kasutamine monokroomse foto teatud piirkondades

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133548

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d358855b-4a58-4735-953f-9a8a22089ad6

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=koloreerimine&F=M

KOLOREERITUD FOTOSUURENDUSED

crayon enlargements

Fotoportree tüüp, mis oli populaarne Esimesele maailmasõjale eelnevatel aastatel. Tavaliselt ovaalse kujuga ja viimistletud vabakäelise värvipihustamisega ning värvitud pastellidega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127280

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/6da3ba58-6afe-47ad-a626-061fe0618ca1

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KOMPONENTNEGATIIVID

color separation negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134728

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/412c543b-4aac-43b8-9ee3-f6906db109a9

Mõiste kasutamine:

Fotograafia käsiraamat. (Toimetaja: V. V. Puskov, tõlkjad: J. Seilental, P. Talvre). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1956. Lk 360

Negatiivid, millele jäädvustatakse monokroomselt ühe värvuse heleduse ulatus (ehk üks värvus ühe negatiivi kohta). Harilikult koosneb kolmest negatiivi komplektist. Igaühest valmistatakse ühe värvi trükkimiseks trükiplaat või matriits, millelt valmistatakse koos teistega mitmevärviline fotomehaaniline tõmmis.

KONTAKTKOOPIAD (KONTAKTFOTOD)

contact prints

Fotod, mis on tehtud asetades negatiiv fotopaberi peale ning säritades loomuliku valgusega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127169

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e1e1f8f2-d777-4f43-b44e-0d017c9ee9a0

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kontaktkoopia&F=M

KONTAKTKOPEERIMINE

contact printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138338

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/286bd796-8220-4de1-9ee9-8c209197b196

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kontaktkopeerimine&F=M

Fotode valmistamisviis, mille puhul asetatakse negatiiv kontakti valgustundliku paberiga ja säritatakse seda seejärel tugeva valgusega. Nii saadakse negatiiviga ühesuurune kujutis. Paljud 19. sajandi trükiprotsessid kasutasid kontaktkopeerimist, sest vajasid intensiivse valgusega säritamist.

KOPEERIMINE

copying

Viitab mis tahes erinevatele protsessidele või meetoditele, mis on seotud objektide, piltide või dokumentide tegemise, jäljendamise või taasloomisega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053257

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ec5a761b-4802-43ed-887b-9af20dfdd71e

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kopeerimine&F=M

KRISTALLOTÜÜBID

crystalotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300249941

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/075493c0-e10e-4e53-a92d-c8bcfeb1d9a8

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 377

Klaasnegatiividest valmistatud albumiinpositiivid paberil, mis toodeti Bostonist pärit J. A. Whipple'i 1850. aastal patenteeritud protsessi abil. Eristatakse „hüalotüüpidest“, mida valmistati Philadelphiast pärit Langenheim´i vendade patenteeritud sarnase protsessi abil.

KRISTOLEUMID

crystoleums

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300266377

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/5e0d984d-5af4-4926-a287-73030c960c0f

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 377

Eripärased fotod, mida tehti 1880. aastatest kuni 1910. aastasteni. Käsitsi värvitud positiiviid. Eesmärk oli luua näilikkus klaasil olevast maalist. Kumerale klaasile kinnitatakse albumiinpaberil foto ja lihvitakse tagantpoolt emulsioonikihi külge. Kantakse peale õlikiht, et muuta see läbipaistvaks ja tagaküljele lisatakse detailsed värvid. Kui see on kuivanud, lisatakse teine kumer klaas ja kaetakse rohkete värvidega. Selle taha asetatakse valge materjali kiht ja kõik liidetakse kokku. Klaas, lahused ja liimid olid poodides kättesaadavad kuni Esimese maailmasõjani. Protsess põhines 18. sajandil käsitsi maalitud gravüüridel, mida tuntakse metsotintona.

KROMOGEENSED PROTSESSID

chromogenic processes

Fotograafilised protsessid, milles subtraktiivsed värvid moodustuvad ilmutuslahuses oksüdatsiooni tulemusena.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133417

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9e4c2816-bac6-44fe-b6aa-a5248548002b

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Pildistus loomulikes värves. Varajane värvifotograafia Eestis. Tallinn: Tänapäev, 2010. Lk 21

KROMOGEENSED VÄRVIFOTOD

chromogenic color prints

Fotod, mis on valmistatud kromogeense värvifotoprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300236285

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/da1d4d94-80d8-4b9e-b58f-a55d8a87cd26

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 197

https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51

KRÜSOTÜÜBID

chrysotypes

Fotod, mis on valmistatud kasutades kuldkloriidi lahust. Selle töötas välja John Herschel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300266705

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/976bd211-2e0d-4a01-84c2-f8dc2b494413

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KSEROGRAAFIA

xerography

Kuiv mittekeemiline valguskopeerimise protsess, kus pärast säritamist jääb alles elektrostaatiline pilt, mis ilmutatakse tooneri abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300157797

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d2de2389-623f-4558-b8c9-42ec22af1b79

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 179

KUIVKOLLOODIUMNEGATIIVID

dry collodion negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300241140

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/48a35d80-f69d-42b1-a174-b9d0c23a789b

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 46, 53

Negatiivid, mis on valminud kuiv-kolloodiumprotsessi teel, hõlmates mitmeid alatüüpe, mis leiutati 1850. aastate keskpaigas ja 1860. aastatel. Need negatiivid põhinesid samal fotograafilisel protsessil kui märg-kolloodiumnegatiivid, kuid võimaldasid tundlikustatud plaatidele niiskena püsiva pinnakatte lisamise abil plaatide eelnevat ettevalmistamist. See pikendas plaadi ettevalmistamise ja säritamise vahelist aega. Need plaadid vajasid palju pikemaid säriaegu ning ei olnud nii populaarsed kui märg-kolloodiumnegatiivid.

KUIVKOLLOODIUMPROTSESS

dry collodion process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133305

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b45ed24b-1c5a-4a16-a634-e21d24ffa4c2

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kolloodiumprotsess, mille käigus sideaine kuivatati enne säritamist või siis sisaldas see hügroskoopset ainet, et säilitada piisav niiskus võimaldamaks töötlemist ka peale pikema aja möödumist. Eelis märja kolloodiumprotsessi ees, kuna see ei vajanud kaasaskantavat pimikut. Kasutati negatiivide ja diapositiivide loomiseks.

KUIVŽELATIINPROTSESS

gelatin dry plate process

Fotograafiline protsess, mis rakendab klaaspõhimikul želatiinist sideaines hõbedat.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053525

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/51a82cda-3534-4e3e-a2c5-6b6e5b5db1d5

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 375

KUMMI-BIKROMAATFOTOD

gum bichromate prints

Fotod, mis on valmistatud kummi-bikromaatprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134949

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/697d6edc-6258-443b-ad23-2d661e5a23cb

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KUMMI-BIKROMAATPROTSESS

gum bichromate process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053501

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/776f5fc3-d67f-4266-bc03-c2604b340cda

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 379-380

Fotograafiline protsess, mis rakendab bikromaatilist kummiaraabiku kolloidlahust sideainena ning pigmenti pildi valmismaterjalina. Kujutis moodustub, kuna emulsioon kõveneb vastavalt säritusele ning see ilmutatakse loputades kõvenenud lahus, mille tagajärjel jäävad alles heledad ja keskmised toonid.

LAMETRÜKI PROTSESSID

planographic printing processes

Protseduurid, mida kasutatakse lametrüki protsessis, kus pilte trükitakse lamedatelt pindadelt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300199637

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/971d3572-ca28-48c9-8a0f-dd0a0735895c

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=lametr%C3%BCkk&F=M

LAMETRÜKK

planographic printing

Trükiprotsessid, mis trükivad kujutise tasaselt pinnalt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053255

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/04f03d31-392b-4803-9680-7fdcabb7aee8

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=lametr%C3%BCkk&F=M&C03=1

LASERTRÜKK

laser printing

Arvutiga juhitud kontaktivaba trükkimine, mille käigus laseri valgus käivitab elektrofotograafilise protsessi, mille tulemusena kandub tooneripulber trükipinnale.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300254422

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/45f78cce-5ab5-49db-8f6a-742a88def02a

Mõiste kasutamine:

Ehtsate isikut tõendavate ja reisidokumentide avalik veebiregistrer PRADO. Sõnastik (ET). Euroopa Liidu Nõukogu Peasekretariaat, 2018. Lk 78

http://www.consilium.europa.eu/prado/et/prado-glossary/prado-glossary.pdf

LENTIKULAARPROTSESSID

lenticular processes

Fotograafiline protsess, mis kasutab pisikeste läätsedega ekraani filmi või foto (-koopia) ees. Kasutatakse nii stereofotode tegemiseks kui ka staatilistele piltidele liikumise illusiooni loomiseks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053539

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/20873a55-2a13-469f-bcea-1abc8253cb88

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 95

LIPPMANN´I PROTSESS

Lippmann process

Fotograagiline interferentsprotsess, millega luuakse värvifotosid teravabas hõbehalogeen-emulsioonis interferentsi teel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133464

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4e7a4afc-ce4c-4b87-a7a9-102a95fae59a

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 387

LITOGRAAFIA

lithography

Lametrüki protsess, kus kujutis kantakse kiviplaadile rasvase ainega ja pinda töödeldakse keemiliselt, et värvaine kinnistuks vaid rasvase ainega kaetud piirkondades.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053271

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7c21f78b-d1b6-40c0-afe5-d56e12b0b79c

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=litograafia&F=M

MASKEERIMINE

masking

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300220493

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f62ebf20-ba47-41cd-9913-8d4d6b6c2337

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 221

Fotograafiline protsess, mis seisneb täiendava transparendi kasutamises koos algse negatiivi või diapositiiviga, et reguleerida kontrasti, toone või värvi säritamisel. Samuti viitab termin sellele, kui säritamise ajal osa negatiivist kinni kaetakse.

MASKID

masks

Läbipaistvad fotod, mida kasutatakse koos negatiiviga või teise diapositiiviga, et mõjutada pildi värvi või kontrastsust.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127318

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4be13e7c-0beb-4176-85a1-e472e0abb2c9

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 221

MIKROFILMIMINE

microfilming

Mikrofilmide valmistamise protsess.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300252875

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/116fc623-3783-43c9-869e-caae12da5a8f

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=mikrofilmimine&F=M&C03=1

MIKROFOTOD

microphotographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127290

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/3671d8da-ecc7-42db-b798-6f473c82575d

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=mikrofoto&F=M

Fotod, mille kujutised on oluliselt vähendatud suurusega. Need vajavad vaatamiseks suurendusvahendit, sealhulgas näiteks mikrofiššilugejat. Erinevad ""fotomikrograafidest", mis on fotod pisikestest objektidest tavaliselt pildistatud läbi mikroskoobi.

MIKROGRAAFIA

micrographics

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300081335

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a4299763-2457-4791-a1c3-e9dc5694194c

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=mikrograafia&F=M&C03=1

Kasutage terminit mikrovormide tootmise ja kasutamise kohta. Mikrovormide tootmise protsessidele viitamiseks kasutage terminit "mikrofotograafia".

MIMEOGRAAFIA

mimeography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053268

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/246e7035-42b9-4b74-8899-95bfd29c1441

Mõiste kasutamine:

Ivar Kaselaid, Marko Levin, Elari Kingo, Külli Tammes. Trükiettevalmistus: ettevalmistus, värvihaldus, tüpograafia. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2014. Lk 15

Dokumentide reprodutseerimise meetod, mille abil saab luua mitmeid koopiaid spetsiaalselt ettevalmistatud vahast šabloonist pressides läbi šablooni sisselõigete spetsiaalset tinti ning kandes seda paberile.

MUSTVALGE FOTOGRAAFIA

black-and-white photography

Meetod või praktika, millega luuakse ja/või töödeldakse fotosid, mis koosnevad hallidest, mustadest ning valgetest toonidest. Mõnikord ka ühest värvitoonist, mis võib tuleneda toonimisest või vananemisest.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300162056

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/cd25ca7f-6d3e-4c30-bea4-218b3a4fd6ea

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/mustvalge/1

MUSTVALGED DIAPOSITIIVID

black-and-white transparencies

Diapositiivid, mille kujutis koosneb hallidest, mustadest ja läbipaistvatest aladest. Võib fotoprotsessi, toonimise või värvikaotuse tulemusena kanda üht värvitooni.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128355

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d99bfb29-89c2-484a-a46c-bbfbbb0b6da1

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 22

https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884

MUSTVALGED FOTOD

black-and-white photographs

Viitab laiale fotode klassile, mille kujutised on halltoonides, mustad, valged ja vahel ka muu värvusega tingituna kasutatud keemilisest protsessist (kaasaarvatud toonimine või kunstlik vanandamine).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128347

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2d975cbf-c6fe-4f86-bd3b-9962cdc568d5

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 22

https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884

MUSTVALGED NEGATIIVID

black-and-white negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128343

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/de6f7ca7-6905-439b-bf61-5e8ba55eb913

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 18

https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884

Viitab negatiividele, mille kujutised koosnevad hallidest, mustadest ja valgetest ehk läbipaistvatest aladest. Need võivad olla erineva värvusega näiteks protsessist, toonimisest või muudest põhjustest tingitud värvimuundusega.

MUSTVALGED SLAIDID

black-and-white slides

Slaidid, mille kujutis moodustub hallidest, mustadest ja värvitutest aladest.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128374

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1d01c41a-7b0d-42a2-bef3-9911f77edff6

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 310, 38

MÄRGKOLLOODIUMNEGATIIVID

wet collodion negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134674

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b3d8a383-83d5-48a1-b7e1-f7864d12546a

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 46, 53

Märgkolloodiumprotsessiga valmistatud negatiivid. Valgusega säritamise ajal on klaasplaadid hõbejodiidi piiskadest niisked. Selliseid negatiive valmistatakse kolloodiumemulsiooni valamisega puhtale läbipaistvale klaasile, et saada tasane kattekiht. Enne kui eeter ja alkohol kolloodiumemulsioonist lendub, kastetakse plaati pimikus hõbenitraadi lahusesse. Hõbenitraat ühineb kolloodiumemulsioonis kaaliumjodiidiga ning tekitab valgustundliku hõbeiodiidi. Pärast säritamist ilmutatakse plaate pürogallushappe ja äädikhappe lahustes ning seejärel pestakse, kinnistatakse, kuivatatakse ja lakitakse.

MÄRGKOLLOODIUMPROTSESS

wet collodion process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133299

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/91ab49c5-b4c7-4883-a7b9-571813a13c7f

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 170

Fotograafiline protsess, mille puhul kasutatakse sideainena kolloodiumi, mis peab olema plaadile kantud, säritatud ja ilmutatud enne kolloodiumi kuivamist. Valgustundlikuks aineks on hõbehalogeniid ning protsessi võib kasutada nii positiivide kui ka negatiivide valmistamiseks.

NEGATIIVFOTOD

negative prints

Fotod, mille tonaalsus või värvid on ümberpööratud võrreldes nende loomuliku väljanägemisega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300136571

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/992c2b59-b907-471a-af35-9fa360e33491

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 240

NEGATIIVID

negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127173

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ef498a7e-cea3-4df6-b0da-c3c6f929cf79

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=negatiivid&F=M

Fotod, mille puhul toonid või värvused on ümberpööratud nende loomuliku oleku suhtes. Harilikult nitrotselluloos-, atsetaattselluloos- või paberpõhimikul eesmärgiga valmistada neist positiive. Lõplike fotode puhul, millel on ümberpööratud toonid või värvid, vaata "negatiivfotod". Kui klaasplaadile on maalitud või joonistatud ning sellest on valmistatud foto, siis kasuta mõistet "clichés-verre."

NELJAVÄRVITRÜKK

four-color process

Täisvärvitrükk kasutades nelja värvi lahutust – tsüaansinine, magentapunane, kollane ja must.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300235429

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1c86e2d2-29fc-41d7-8c0e-2f7aa10d9e09

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 67

OFFSETTRÜKK

offset printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053279

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c65b7ca7-698e-4521-95d1-b2b0ce34da7c

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=ofsettr%C3%BCkk&F=M

Trükimeetod, mille abil kujutis kantakse rullilt, plaadilt, plokilt või kiviplaadilt näiteks kummiriidele või rullile ning seejärel paberile või muule pinnale. Kui algne kujutis luuakse spetsiaalselt litograafilise tehnika abil, siis kasutage terminit "offsetlitograafia".

OPALOTÜÜBID

opalotypes

Fotopositiivid, harilikult želatiin- või süsifotod, mis on üle kantud või valmistatud läbipaistmatule valgele klaasile.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300227495

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e8486412-4518-4959-bb34-a8096ecb9214

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

ORIGINAALFOTOD

original photographs

Kasutatakse eristamaks algupärase negatiivi või muu põhipildi alusel loodud fotosid.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300417740

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f459e8f9-4869-44f8-b9c2-00ea1ecadb50

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=originaalfoto&F=M

OROTOONID

orotones

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300266694

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fc41c29a-66ac-4a1c-9559-11f8ff2090f2

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafilised kujutised, mis on valmistatud hõbeželatiinemulsiooniga kaetud klaasnegatiivist, millel on klaasplaadi tagumine osa maalitud banaaniõli ja kulla seguga või pronksitolmu ja vaigu seguga, et tekitada kulla imitatsioon. Tehnikat tutvustas laiemalt Edward Sheriff Curtis.

OTSEPOSITIIVID

direct positives

Positiivse kujutisega fotod, mis on valmistatud fotokaameras ilma kasutamata vaheastmena negatiivi või valmistatud positiivist-positiiviks protsessi abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127180

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/5cd1075b-0c99-4bc5-8e12-897145c1c16a

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

OTSEPOSITIIVPROTSESSID

direct positive processes

Protsessid, millega luuakse kaameras positiivkujutisega foto ilma vahenegatiivita. Hõlmab endas ka positiiv-positiivprotsesse.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133319

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e5b6ecc9-1fd1-45ed-a625-68c49b70b3ed

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

PABERFOTOD

photographic prints

Läbipaistmatud fotod, mis on harilikult positiivid (taasloovad nähtut ilma toonide ümberpööramiseta, muul juhul kasuta "negatiivfotod"), tavaliselt paberil ja üldiselt valmistatud negatiivist.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127104

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/66082cbc-7bb5-4c80-9beb-e8cd4e626754

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/positiiv/1

PALLAADIUMFOTOD

palladium prints

Fotod, mis on valmistatud pallaadiumprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134677

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/37045728-e114-427e-b318-0f4e496c26cf

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 6

https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51

PALLAADIUMPROTSESS

palladium process

Raudprotsess fotode tegemiseks, millega luuakse pilt soolast redutseeritud pallaadiumi abil. Sarnaneb plaatinaprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053494

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c001afcf-ef8b-4f37-b8a6-ba6a8e9bcc51

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

PANEELFOTOD

panel photographs

Kaartfotod, mille mõõt oli ligikaudu 4 x 8,5 tolli (10,2 x 21,6 cm).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265167

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/89e3cba5-1afe-450a-9651-c06f6896848e

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 399

PANNOTÜÜBID

pannotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300387574

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/540846d6-9270-4eda-8055-b9b580ca2f22

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 56

Kolloodium-otsepositiivid, mis on valmistatud klaasile ning üle kantud teisele alusele. Algselt mustale vahatatud linasele kangale, kuid ka pargitud nahale, mustale õlikangale või mustaks emaileeritud paberile.

PIESOPRINTERI VÄLJATRÜKID

Piezo prints

Tindiprits-väljatrükid, mis on valmistatud kasutades Piezography (R) protsessi, mis rakendab fotograafide loodud ühevärvilisi tinte ning tarkvara koos tavaprinteritega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265622

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1ad7782f-6961-4bce-8ee7-8542779cff36

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

PIGMENTFOTOD

pigment prints

Kasutada laia mõistena fotode puhul, mis on valmistatud mistahes pigmentprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128234

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fdf1b8c2-0fc4-435b-9dd3-f41f59f21fdb

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 197

https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51

PIGMENTPROTSESSID

pigment processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053498

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8d5ef945-91c1-454c-ae8d-183395d21191

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 408

Fotograafilised protsessid, millega luuakse kujutis kasutades pigmente mitte hõbedat või muid metalle. Levinud pigmendid olid tahm, akvarellpigmendid, õlivärvid ja õlipõhiseid tindid. Pigmendid ise ei ole valgustundlikud. Teiste läbipaistvate ainete fotokeemiline toime muudab põhimiku pigmenti siduvaks, ligitõmbavaks või vastuvõtvaks.

PIIRITUSTRÜKK

spirit duplicating

Kopeerimisprotsess, milles kasutatakse matriitslehti, mis värvitu keemilise vedeliku kasutamisel lasevad läbi sälkude värvainet.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053265

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f0635ce2-53b4-4d06-b7d9-0747e17498c7

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

http://termin.nlib.ee/view/3450

PILDISTUSTEHNIKAD

picture-taking techniques

Fotode tegemiseks kasutatavad praktikad ja tehnikad.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138790

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7311ff2b-0809-49db-8abf-59b237d320bf

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

PINATÜÜPIA

Pinatype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133529

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/20f24237-322f-4576-aeb3-b555ae485cfc

Mõiste kasutamine:

Harri A. Malm. Pildistus loomulikes värves. Fotokunst nr 8, 1931. Lk 219

Dr. E. König`i välja töötatud värvisiirdeprotsess, kus ühe želatiinfilmi töötlemisega saab värviliselt plaadilt luua mitu trükist.

PLAATINAFOTOD

platinum prints

Fotod, mis on valmistatud plaatinaprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127145

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/224a19ff-c38a-4fd9-95cb-1e93831f94a8

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 200

https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51

PLAATINA-RAUASOOLA PROTSESS

platinum process

Raudprotsess fotode tegemiseks, millega luuakse pilt soolast redutseeritud plaatina abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053492

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2261681f-109b-48e1-8ce0-7bd645b38d3e

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 410

POSITIIVID

positives

Fotod, mille hele-tumedus ja värvid on vastavuses pildistatud objektiga (ehk ei ole ümberpööratud nagu negatiividel).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138191

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c05f4fa6-4416-4755-91ad-1788eb7c8fd4

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=positiivid&F=M

PROMENAADFOTOD

promenade photographs

Fotod, mis tulid käibele 1875. aastal kabinetfoto variandina. Selle ca. 9,5 x 19 sentimeetrised mõõtmed olid mõeldud seisvate inimeste kujutamiseks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300265166

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9d0883e9-b5c8-4faa-95c6-f33418385aa3

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 40

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

PSEUDOSOLARISATSIOON

Sabattier effect

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300135014

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0b761d3d-0fb8-4d96-8e35-f1e0a2cd6cf6

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes Tarmula. Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 41

Osaline fotoplaadi või filmi mustvalgete või värviliste kujutiste muutumine negatiividest positiividekс, mis on tingitud kokkupuutest intensiivse valgusega ilmutusprotsessi ajal. Näiteid sellest efektist eksponeeris Prantsusmaal Armand Sabattier (1834-1910) juba 1860. aastal, kuid enamus 19. sajandil loodud kujutisi tulenes lihtsalt töötlemisvigadest. Alates 20. sajandist kasutasid kunstnikud selliste ümberpööratud kujutiste tegemiseks laia valikut erinevaid tehnikaid, säritades negatiive või fotosid teatud valgushulgaga ilmutamise ja kopeerimise käigus. Man Ray ja Lee Miller olid esimesed fotograafid, kes kasutasid neid tehnikaid kunstilise efekti eesmärgil. Kaamera abil ülesäritusega saavutatud sarnase efekti korral kasutage terminit "solarisatsioon".

PÖÖRDMENETLUS

autopositive printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240277

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/77182eef-2ff0-4f5d-9ce6-4a2295d0d4ea

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 290

Ükskõik milline fotode valmistamise protsess, milles kasutatakse materjale, mis tagavad positiivkujutise, kui neid läbi positiivi säritada ning seejärel töödelda või negatiivkujutise, kui läbi negatiivi säritada ja töödelda.

RADIOGRAAFIA

radiography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053450

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/362b5344-1f58-4693-b8c0-9d96feba3e93

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=radiograafia&F=M

Röntgenülesvõtete tegemine – fotofilmile salvestatud kujutised, mis on loodud rakendades muud radiatsioonikiirgust kui valgus, eriti röntgen- ning gammakiirgust. Teaduse või praktika kohta, mis spetsiifiliselt kasutab röntgen- või tuumakiirgust, kasutage terminit „radioloogia“.

RADIOGRAAFILISED PILDID

radiographs

Kujutised, mis on valmistatud fotofilmile muu kiirguse kui valguskiirguse abil (harilikult röntgen- või gammakiirgusega).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134722

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/799b520d-cfd9-4e31-82aa-26b568ab7626

Mõiste kasutamine:

Meditsiiniline kuvamine. Vikipeedia.

http://et.wikipedia.org/wiki/Meditsiiniline_kuvamine (20.02.2019)

RASTERTRÜKK

relief halftone

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300155640

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fd453fde-aaaf-4348-b5cc-af2617b8fb2e

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 52

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Reprodutseerimisprotsess, mida kasutati peamiselt fotograafias 1880. aastatest kuni 1950. aastateni. Protsess toimus rakendades erineva suurusega väikseid reljeefseid punkte, et reprodutseerida toone. See hõlmab foto uuesti pildistamist läbi võrkekraani, mis loob erineva suurusega punktidega kaetud negatiivi. Seejärel valmistatakse reljeefne rasterplokk trükkides negatiivi kalaliimi või bikromaat-želatiiniga kaetud vaskplaadile. Trükiplaadi katmata piirkonnad jäävad pärast ilmutamist lahustuvateks ning need pestakse ära, misjärel plaati söövitatakse happega ja kasutatakse trükipressis. Alates 19. sajandi lõpust oli see peamine fotode reprodutseerimise viis, kui oli vaja suurtes kogustes trükiseid ning kvaliteet ei olnud kõige olulisem. Protsessi töötas algselt välja William Henry Fox Talbot 1852. aastal ning turule tuli see 1880. aastatel.

RASTERTÕMMISED

relief halftones

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300154372

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/96cc08a9-5fce-4e94-8081-e2baa66d7b2e

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotomehaanilised tõmmised (tavaliselt illustratsioonid), millele on iseloomulikuks tonaalne gradatsioon, mida jäljendatakse erinevas suuruses väikeste täppide mustriga. Tavaliselt trükitakse neid ühe plokiga, milles toonid on eraldatud erineva suurusega täppideks peenete ristjoontega klaasi abil. Klaas asetatakse kaamera ja objekti vahele, milleks enamasti on teine foto.

RAUASOOLA PROTSESSID

iron processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133364

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f3852945-a2da-4d6e-9362-9d39c4d0393d

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Teatud rauaühendite valgustundlikkusel põhinevad fotograafilised protsessid. Tavaliselt vajavad need intensiivset valgust ja seetõttu kasutatakse kontaktkopeerimist. Ärge kasutage terminit siis, kui hõbefoto ilmutamiseks on kasutatud raudsulfaati.

RAUDGALLUSPROTSESS

ferrogallic process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133379

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f2b8ae70-d9c5-4314-a57e-42643e776637

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Raudprotsess, mida kasutatakse laialdaselt tehnilistest joonistest koopiate tegemiseks. See loob musta värvi pildi, mis ilmutatakse gallushappega ja kinnistatakse vees pesemisega.

REFLEKSKOPEERIMINE

counterproving

Peegel-proovikoopia valmistamise protsess, mis seisneb peegelpildis koopia valmistamises algsetest trükistest või piltidest. Sealhulgas nii kunstiteostest kui ka trükitud ning käsitsi kirjutatud materjalidest.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300404072

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0e9475cf-ab30-4afe-baf6-cc9303363209

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 295

RELJEEFTEHNIKA

bas-relief

Allikas:

M. Langford. The Darkroom Handbook. New York: Alfred A. Knopf, 1999, lk 216-217.

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

https://kulturnav.org/512d7169-742b-40e7-b750-bd7dcb538ec1

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes Tarmula. Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 124-129

Hõbeželatiinfotode kopeerimise eritehnika, mis põhineb meetodil, kus negatiivist valmistatakse filmile kontaktkopeerimise teel sarnase tonaalsusega diapositiiv. Kui negatiivi ja diapositiivi teineteise suhtes veidi nihutada, on nende kooskopeerimisel saadud positiivkujutisel reljeefsuse illusioon.

RELJEEFTRÜKI PROTSESSID

relief printing processes

Reljeeftrüki protseduurid, kus plokkide või plaatide mittetrükkivad piirkonnad söövitatakse, mis jätab alles värvainet paberile kandvad eenduvad pinnad.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300199639

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/c39a9b46-a3c9-4605-abf2-0f516a13ab48

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=reljeeftr%C3%BCkk&F=A

RELJEEFTRÜKK

relief printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053285

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b723bcdb-24bb-4fcc-8fec-a4dc9e771b59

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=reljeeftr%C3%BCkk&F=M&C03=1

Trükiprotsessid, milles ploki või plaadi mittetrükkivad osad on söövitatud, jättes algsele tasapinnale eenduva reljeefi, millega värvaine paberile kantakse.
Traditsiooniliselt oli see puidutöötlemise tehnika, mis arenes kõrgtrükiks, mille abil illustratsioone trükiti. See on üks vanimaid teadaolevaid trükitehnikaid.

REPROGRAAFIA

reprographic processes

Viitab kopeerimisprotsessidele, mis taasloovad graafilisi objekte mehaaniliste või elektriliste vahendite abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240132

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/cef96243-2b75-4803-b6e4-3779706039e0

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=reprograafia&F=M

RETIKULATSIOON

reticulation

Allikas:

M. Langford. The Darkroom Handbook. New York: Alfred A. Knopf, 1999, lk 74, 344.

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

https://kulturnav.org/7fd6db7c-5cb3-41dd-8da0-a969f03a181b

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes Tarmula. Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 175-178

Hõbeželatiinfotode kopeerimisel rakendatav defekt, mis tekib negatiivi töölahuste temperatuuride suurel erinevusel ning põhjustab fotoemulsiooni kägardumist ja rebestumist. Sellise fotoemulsiooniga negatiivilt kopeeritav fotokujutis on ühtlaselt kaetud rastrit meenutava lisakujutisega.

Sünonüüm: kibertera

ROTOGRAVÜÜR

rotogravure

Fotogravüüri protsess, mille puhul kujutise loob pöörlev sügavtrükisilinder.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300263381

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/33ade859-b996-42e6-bbcc-6dec0af71707

Mõiste kasutamine:

Hõbedane teekond, P. Tooming, Tallinn, "valgus", 1990, lk.133

RÖNTGENOGRAAFIA

X-radiography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300419323

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/3f48b1da-f429-4f37-9913-892651d2dd17

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=r%C3%B6ntgenograafia&F=M

Radiograafia, mis kasutab röntgenkiirgust. Protsessis asetatakse jäädvustatav objekt filmi ja röntgentoru vahele. Seejärel salvestab film röntgenkiirte neeldumise erinevuse projitseerides objekti sisemise struktuuri varjujoonisele. Paljude rakendusvõimaluste seas on meditsiinilised eesmärgid ja lõuendmaalide alusjooniste uurimistehnika.

RÖNTGENPILDID

X-radiographs

Röntgenkiirte abil tehtud radiograafilised kujutised.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300419325

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8bda3eab-d1d3-4624-93a6-81440335784d

Mõiste kasutamine:

röntgenpilt. Eesti keele sõnaraamat 2019.

https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/r%C3%B6ntgenpilt/1

SEEPIA-PLATINOTÜÜPIA

sepia platinotype

Fotograafiline protsess (plaatinaprotsessi variant), mille puhul on lisatud elavhõbeda tsitraati ja mis annab fotole seepiapruunid toonid.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133401

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e05bc009-e262-45fa-a3f9-996ae56b22b5

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

SERIGRAAFIA

screen printing

Šabloontehnika, milles tinti või värvi pressitakse läbi võrgu. Traditsiooniliselt läbi siidi, millele on kantud kujundus.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053281

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1f2cfd00-f6cb-440e-9ba9-bf346fe7488f

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 149

SERIGRAAFIAD

screen prints

Trükised, mis on valmistatud serigraafia teel kujutist luues kas käsitsi või fotograafiliselt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300178688

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f414cfff-67a2-4fa7-99af-3b65c8f8eb35

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 149 "

SLAIDID

slides

Diapositiivid projektsiooniks sobivas raamistuses. Harilikult 35-mm film raamis, mille suurus on 2 x 2 tolli (5 x 5 cm). Kujutis filmil või klaasil (harilikult positiiv), mis on mõeldud vaatamiseks läbivas valguses kasutades diaskoopi või diaprojektorit.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128371

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7f796bf6-e6a8-417c-888a-a27f0f623ce0

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=slaid&F=M

SOLARISATSIOON

solarization

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300135005

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

https://kulturnav.org/30f5ac49-3dad-4ff1-849c-62df468d2420

Mõiste kasutamine:

solarisatsioon - Eesti keele sõnaraamat 2019.

https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/solarisatsioon/1

Foto värvitoonide vastupidiseks muutumine, mille põhjuseks on emulsiooni liigne valgustamine. Tõeline solarisatsioon tekib tänapäevastes emulsioonides harva ning seda esineb kõige sagedamini varajases dagerrotüüpias. Sarnase efekti puhul, mis tekib negatiivide või emulsioonide kokkupuutel intensiivse valgusega ilmutusprotsessi käigus, mitte säritamise ajal, nagu seda kasutasid sürrealistid, kasutage terminit "pseudosolarisatsioon".

SOOLAPABERFOTOD

salted paper prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127149

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b608c440-4522-4da3-8eb4-b73e656c5b5c

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 200

https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51

Fotod, millel on sideaine asemel paberikiudude vahel valgustundlikud soolad. Kujutis on positiiv ning see on kopeeritud mitte ilmutatud. Fotode puhul, mis on spetsiaalselt valmstatud Talbot'i kalotüüpia protsessiga, kasuta täpsemat mõistet "kalotüübid (positiivid)". Talbot'i kopeeritud negatiivide puhul kasuta mõistet "fotogeenne joonistus".

SOOLAPABERPROTSESS

salted paper processes

Fotograafiline protsess, milles valgustundlik sool moodustub paberi kiududes mitte sideaines. Mõnikord ilmutatakse, nagu kalotüüp-menetluses, ja teinekord kopeeritakse, nagu siis, kui kasutatakse soolapaberit.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053495

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a6e4e9e1-45b7-4de8-a98e-6649dde75c2e

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 34

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

STEREOFOTOD

stereoscopic photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300162872

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/39aab9d4-3bc6-4245-aca3-e0096b990254

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=stereofoto&F=M

Viitab sama stseeniga pildipaaridele, mis tekitavad läbi stereoskoobi vaatamisel kolmemõõtmelise efekti. Neid kirjeldas esmakordselt inglise füüsik Charles Wheatstone, kes iseloomustas seda kui unikaalselt fotograafilist kunstivormi, kuna joonistaja ei suudaks joonistada kaht stseeni täpselt kahe ja poole tollise perspektiivivahega, mis on kolmemõõtmelise efekti ilmnemise jaoks vajalik normaalne kahe silma vahe. Wheatstone'i peegelstereoskoop ei olnud fotode puhul praktiline ning leiutis ei olnud populaarne kuni 1850. aastateni, mil šoti teadlane Sir David Brewster kujundas lihtsama vaateriista. Säritamist ja paberfotode valmistamist lihtsustanud kolloodiumprotsessi kasutuselevõtt muutis kolmemõõtmelised fotod levinud hullustuseks. Nad võivad olla dagerrotüübid, negatiivid või muudes vormides fotod.

STEREOSKOOPIA

stereoscopy

Viitab tehnikale, mis loob stereoskoopprille kandvale vaatajale efekti, kus ta ühest objektist erinevatest vaatenurkadest tehtud kahemõõtmeliste piltide paari tajub kolmemõõtmelise tervikuna.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300380031

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d44585b2-9a66-452d-ad8f-a65d7b45a6e1

Mõiste kasutamine:

Barbara Lange, Gustav Frank. Sissejuhatus pilditeadusesse. Pildid visuaalkultuuris. Tõlkija: Katrin Kaugver. Tallinn: Tallinna Ülikool, 2015. Lk 161

SUBLIMATSIOON-VÄLJATRÜKID

dye diffusion thermal transfer prints

Väljatrükid, mis on loodud kuumutatud lintide abil värvainete kandmisega pinnale. Sellistel väljatrükkidel on fotolähedane pildikvaliteet ja neid võib valmistada erinevatele aluspindadele - paberist kuni keraamiliste- ja tekstiilmaterjalideni.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300312223

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b632ae55-21fe-4b0a-a91d-8aeae3ce0afa

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 53

SUBLIMATSIOONTRÜKK

dye diffusion thermal transfer printing

Protsess, mille abil digitaalne kujutis kantakse materjalile tsüaansinise, kollase ja magentapunase värvaine termosiirde abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300412044

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/10b326b0-f8c1-4019-ba44-26ece231dfba

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 53

SUBTRAKTIIVSED VÄRVIPROTSESSID

subtractive color processes

Fotograafiline protsess, mis loob täisvärvides pildi kasutades tsüaansiniseid, magentapunaseid ning kollaseid värvaineid või tinte. Iga värvaine laseb kaks primaarvärvi läbi blokeerides sealjuures kolmanda. Kahe värvi kombinatsioon.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053474

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d1e2f33a-e900-41e1-9520-3fbb74016a4f

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 160

SÖEFOTOD

carbon prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127138

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2860d7d9-d662-41ea-bb1a-cfe813d91eb1

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Söeprotsessi abil tehtud fotod, mis kasutavad paberalusele kujutiste ülekandmiseks söepigmenti ja želatiini. Söefotodel on väga väike reljeef ja neil esineb harva vananemise või pildi halvenemise märke. 19. sajandi viimasel veerandil kasutati neid laialdaselt raamatute illustreerimiseks ning tavapärasel teel tehtud fotode ja trükiste äriliseks reprodutseerimiseks.

SÖETRÜKK

carbon process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053500

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/3f281e7b-06b9-48cf-84ef-2b1da5252143

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 431

Fotograafiline protsess, milles kujutise loomiseks kasutatakse pigmendina pulbrilist aktiivsütt, eriti kui protsess hõlmab želatiini söepaberil. 1864. aastal patenteeris Joseph Wilson Swan protsessi, millele pani aluse A. L. Poitevin. Seda kasutati aktiivselt Inglismaal Autotype Company poolt, mis omandas Swan´i patendiõigused 1868. aastal. Protsess põhineb dikromaatse želatiini kõvenemisel valguse toimel kui pigmenteeritud želatiini lehti kasutatakse kujutiste ülekandmiseks paberalusele.

SÖÖVITATUD DAGERROTÜÜBID

etched daguerreotype prints

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud fotolitograafiaga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300160813

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d6bf5d1b-9b20-4cad-9862-fec86639c00a

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 431

SÖÖVITATUD DAGERROTÜÜPIA

etched daguerreotype process

Viitab erinevatele fotomehaanilistele protsessidele, mis kasutavad trükiplaadi valmistamiseks söövitatud dagerrotüüpi.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300157920

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fcc7783d-c630-4ee3-8670-64d6341add7e

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 431

ŽELATIIN-VÄRVISIIRDE PROTSESS

gelatin dye transfer process

Protsess, milles fotograafilisel teel valmistatud värvikujutised kantakse valgustundlikult maatriitsilt füüsiliselt üle vastuvõtvale lehele. Protsessi töötas välja Eastman Kodak Company ja seda turustatakse kaubamärkide Verifax, Readyprint ja Ektalith all.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240216

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/4fa5f2e8-495c-4e64-afcc-7aaf8c925142

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

ŽIKLEED

giclée prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300375334

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8fc2d5b4-96e5-4dab-b9ed-4e64bc315f45

Mõiste kasutamine:

Inglise-Eesti masintõlkesõnastik

http://dea.digar.ee/article/sakala/2016/05/14/17.1

Digitaalsed trükised (väljatrükid), mis on valmistatud tindipritsprotsessi abil. Algselt oli termin kasutusel vaheldumisi „Iris-väljatrükkidega“, kuid nüüd viidatakse mõistega sagedamini suurtes kogustes välja antud reprodele mitte tipptasemel originaalkunstile. Mõiste "giclée" lõi fotokunstnik Jack Duganne 1991. aastal viitamaks tinditrükistele kvaliteetsel paberil, kuid terminit kasutatakse tänapäeval laiemalt.

TERMOKOPEERIMINE

thermal copying

Kopeerimisprotsess, mis kasutab soojust (mõnikord infrapunakiirgusest tulenevat), et luua kujutis.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300240240

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d0a36b05-0148-4e13-a875-c623f06c4910

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

http://termin.nlib.ee/view/4389

TERMOSIIRDE-VÄLJATRÜKID

photothermographic transfer prints

Pidevtoonidega värvifotod, mis on loodud ilmutades valgustundlikke materjale soojusenergia abil, mis varjatud kujutise alusele kannab. Protsessi turustab Fuji Photo Film Co. Ltd „Pictrography“ nime all.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300312225

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e95dff2e-95cf-4372-ae2b-bf9e1b9a235e

Mõiste kasutamine:

Ehtsate isikut tõendavate ja reisidokumentide avalik veebiregistrer PRADO. Sõnastik (ET). Euroopa Liidu Nõukogu Peasekretariaat, 2018. Lk 133

http://www.consilium.europa.eu/prado/et/prado-glossary/prado-glossary.pdf

TINDIPRITS-TRÜKK

inkjet printing

Arvutiga juhitud kontaktivaba trükkimine, milles pisikesed tinditilgad kantakse düüsidest paberile.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300235748

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/387070de-0456-4392-a941-eaefd206aac8

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 83-84

TOLMUTAMISMEETOD

dusting-on process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133492

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/b37ed77f-0881-4b51-b610-c7ccaad42ffc

Mõiste kasutamine:

Fotograafia käsiraamat. (Toimetaja: V. V. Puskov, tõlkjad: J. Seilental, P. Talvre). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1956. Lk 307

Fotograafiline protsess, milles kujutis moodustub pigmendi tolmutamisel bikromaat-kolloidile, mida on säritatud läbi transparendi (läbipaistva kujutise). Valgusega kokku puutuvad alad kaotavad nakkuvuse ja hoiavad vähem pigmenti. Üldjuhul mõeldud klaasist või keraamilistele pindadele trükkimiseks, kus pigment kantakse glasuurina.

TRÜKIPROTSESSID

printing processes

Protseduuride kogumid, mida kasutatakse trükitud piltide ja tekstide valmistamiseks. Harilikult on igaühel neist oma spetsiifilised ettevalmistus- või ülekandetehnikad.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300199635

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/d0435e86-2ee7-4e6c-9f0e-d86185c6f912

Mõiste kasutamine:

Ivar Kaselaid, Marko Levin, Elari Kingo, Külli Tammes. Trükiettevalmistus: ettevalmistus, värvihaldus, tüpograafia. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2014. Lk 13

TRÜKKIMINE

printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053319

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a6408d3c-5753-4956-bf5b-c7607f0e2ad9

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=tr%C3%BCkkimine&F=M&C03=1

Mitmesugused tehnikad graafilise materjali identsete koopiate taasesitamiseks fikseeritud kujul. Protsessid, mille abil pilt, pildiline või tekstiline aines kantakse tavaliselt paberile või riidele enamasti plaadi, ploki, kivi või ekraani abil. Terminit (kehtib vaid ingliskeelsele vastele *printing* – Toim. märkus) võib kasutada ka fotode valmistamise ja arvutiga salvestatud andmete paberkandjal taasesitamise kohta. Tõmmiste loomise kohta kujutava kunsti kontekstis kasutage terminit „graafika“.

TSÜANOTÜÜBID

cyanotypes

Sinistes toonides fotod, mis on loodud tsüanotüüpia abil. Mõiste ei hõlma reprofotosid arhitektuurilistest või teistest tehnilistest joonistest. Nende puhul kasutage termineid "sinikoopia" või "sinine valguskoopia“.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134811

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/71da6954-0446-4bdd-b825-54c6a1de49e6

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 200

TSÜANOTÜÜPIA

blueprint process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053260

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/89dc1195-b3ac-4a1d-aba2-ca7fcb1976c5

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 375

Fotograafiline protsess, mille puhul kasutatakse rauasoolasid nn. preisi sinises toonis kujutise loomiseks. Kui need on tehniliste jooniste reproduktsioonid, siis kasutage terminit "sinikoopia" ning kui tegu on fotokaamera abil tehtud piltidega või fotogrammidega, siis kasutage terminit „tsüanotüüp“.

TÄISVÄRVITRÜKK

full-color printing

Täisvärvides fotomehaaniliste trükiste valmistamise meetodid. Kujutised pildistatakse pooltooni ekraanidega kolme või nelja värvi lahutusega, luuakse eraldi trükiplaadid ja need trükitakse vastavalt läbipaistvate trükitintidega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300235428

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/14fd92d5-46b3-436c-9303-9bc3212cf67c

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 67

TÖÖDELDUD FOTOD

manipulated photographs

Fotod, mida on muudetud optiliste või keemiliste protseduuride abil. Lisaks tähistab ka füüsiliselt muudetud fotosid (näiteks õmmeldes, märgistades või rebestades).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127269

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f2b94df4-7e1a-4d96-82bf-1bf874a3911f

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

VAHAPROTSESS

waxed-paper process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133289

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/8e7e4e42-3111-4cd8-864b-860b0311dd80

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 440

Viitab mitmetele soolapaberprotsessidega sarnasetele variantidele, milles paber enne valgustundlikuks tegemist muudeti vahatamise abil poolläbipaistvaks. Ärge kasutage terminit pabernegatiivide kohta, kui need on vahatatud pärast protsessi.

VAHENEGATIIVID

internegatives

Diapositiividest, fotodest või pöördilmutamise teel algsetest negatiividest valmistatud negatiivid, mida kasutatakse koopiate valmistamiseks.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127288

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/60f44154-d8e1-4a07-acef-1328127da8b3

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

VAHEPOSITIIVID

interpositives

Diapositiivid, mida kasutatakse vaheastmena negatiivide kopeerimisel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300137299

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/a5abc3cc-4252-40b2-9f45-ccbaad953b1c

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes tarmula. Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 86

VALGUSKOPEERIMINE

photocopying

Üldtermin suhteliselt tasapinnaliste originaalide, kõige sagedamini dokumentide reprodutseerimisel seadmes, mis rakendab valgustundlikku protsessi ja mis loob tavaliselt üksühese suurusega koopiad. 20. sajandi alguses ja keskel kasutati terminit erinevate spetsiifiliste protsesside kohta. Alates 20. sajandi keskpaigast viitab enamasti kserograafiale.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053264

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/da2bc093-aced-4c83-9146-b5489ee3a307

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=valguskopeerimine&F=M

VALGUSKOPEERIMINE

light-sensitive reprographic processes

Kirjeldab kopeerimise protsesse, mis kasutavad valgusele reageerivaid kemikaale või siis elektroonikat graafiliste materjalide reprodutseerimiseks

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300246172

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/f7110e12-d124-43a6-9273-c0d2ef7a33b7

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

http://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/valguskopeerimine/1

VISIITFOTOD

cartes-de-visite

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300127141

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/799ebbfa-c110-47f9-bc30-3efc7e275720

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 41

19. sajandi keskpaigas populaarseks saanud väikese formaadiga fotod, mis olid kinnitatud alusele. Need läksid moest välja 1870. aastatel. Fotod olid tavaliselt portreežanris ja pildi standardne suurus oli 3 1/4 x 2 1/4 tolli ja neid tehti enamasti mitme objektiiviga kaameraga, mis lõi mitu pilti ühele täissuuruses negatiivplaadile. Täissuuruses fotod lõigati osadeks, mille mõõtmed oli 4 x 2 1/2 tolli ja tihti kinnitati need pappalusele. Algselt olid need käibel visiitkaartidena, ent hiljem muutus tavaks vahetada neid sünnipäevadel ja pühade ajal. Lisaks koguti albumitesse sõprade, pereliikmete ja kuulsuste cartes-de-visite fotosid. Näitena võib välja tuua kaartfotod, mille patenteeris Pariisi fotograaf André-Adolphe-Eugène Disdéri 1854. aastal. Samalaadseid fotosid on teinud Mathew B. Brady ja teised fotograafid.

WOODBURYTÜÜBID

Woodburytypes

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud fotolitograafiaga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300154389

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/54d185de-e149-4d43-8c22-81a8fe06620e

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

WOODBURYTÜÜPIA

Woodburytype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053509

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/25e132cb-102b-4f89-8cce-3485fb6dcd00

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

Fotomehaaniline protsess, mille abil tehakse reljeefseid pidevtoonpilte. Bikromaatprotsessi abil luuakse želatiinist reljeef, mida kasutatakse sügavtrükiplaadi valmistamiseks. Seda plaati kasutatakse šabloonina ning täidetakse pigmenteerunud želatiiniga ning seejärel pressitakse želatiinkiht paberpõhimikule. Protsess oli laialdaselt kasutusel raamatute illustreerimiseks 1875. aastast kuni 1900. aastani.

WOTHLYTÜÜPIA

Wothlytype

Fotoprotsess fotode valmistamiseks kasutades kopeerimis-fotopaberit, mis sisaldab kolloodiumkihis valgustundlikke uraani ja hõbeda soolasid.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133506

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e51514cc-ec2e-4a8e-836b-bc913c6c44fa

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

VÄLJATRÜKID

digital prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300312222

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2951ef5c-d325-4d99-b7ed-b1e08103f7ab

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 46-47

Üldiselt kirjeldab digitaalsetest failidest valmistatud füüsilisi ilminguid, mis saadakse värvaine kinnitamisel või tekitamisel alusmaterjalile ning mis ei ole saadud otsekontaktis trükkimispinnaga. See on peamine erinevus tavapärastest trükistest, millel kujutis on saadud justnimelt otse trükimatriitsilt (näiteks trükiplaadilt või -plokkidelt, negatiividelt või diapositiividelt), millelt saadakse esmane kujutis. Väljatrükkide vahetuks allikaks on elektroonilised signaalid, mis juhivad mistahes trükimehhanismi.

VÄRVIFOTOD

color photographs

Lai klass fotosid, mille kujutis koosneb lisaks neutraalsetele toonidele ka rohkem kui ühest värvitoonist. Fotode korral, millel on toonierinevus ühe värvi piires, vaata "monokroomsed fotod".

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128359

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/2bb730db-baf9-4de7-a8e6-d6f596ab473d

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=v%C3%A4rvifotod&F=M

VÄRVIFOTOGRAAFIA

color photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134530

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/fa5d8290-3e1d-48c7-9d63-85bf8c4f2464

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=v%C3%A4rvifotograafia&F=M

Üldjoontes oskus või praktika, mis loob ja/või töötleb inimese silmaga nähtavaid värvifotosid. Laiemas tähenduses viitab ka kujutistele, mille värve on kunstlikult muudetud.

VÄRVILAHUTUS-DIAPOSITIIVID

color separation positives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300134739

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/ef654add-c5e2-4e9c-93f6-0a15c4a948da

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Diapositiivid, mis jäädvustavad ühel filmil monokroomselt ühe tooni heleduse ulatust. Harilikult kolme filmi komplektina. Igaühest valmistatakse ühe värvi trükkimiseks trükiplaat või matriits, millelt produtseeritakse koos teistega mitmevärviline fotomehaaniline tõmmis.

VÄRVILINE DIFUSIOON-FOTOPROTSESS

dye diffusion transfer process

Difusioon-fotoprotsess, mis kasutab kiirfotode tegemiseks hõbeda asemel värvikomponente.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300139110

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7e18ae91-73d5-4156-8101-e6f96cda384c

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 39-40, 88

VÄRVILINE KARBROPROTSESS

three-color carbro process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133484

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e0c46191-316d-459a-bbbe-40646ea08b42

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 46

http://xn--fotoprand-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Substraktiivne värvifoto protsess püsivate värviliste fotode loomiseks. Luuakse kolm erinevat karbrolehte, millest igaüks vastab ühele subtraktiivsele primaarvärvile (tsüaansinine, magentapunane ja kollane). Lehed kantakse järjekorras põhimikule, mille tulemusena tekib foto.

VÄRVILISED DIAPOSITIIVID

color transparencies

Diapositiivid, mille kujutise moodustavad enam kui üks värvitoon lisaks neutraalsetele toonidele. Diapositiivide puhul, millel on ühevärviline tooniulatus, vaata mõistet monokroomsed (mustvalged) diapositiivid".

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128364

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/9072075e-1326-4ff0-a898-cfe75635l2fa

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 22

https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884

VÄRVINEGATIIVID

color negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128357

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/473ed54d-c67f-4eb4-9352-a8841df95e39

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 20

https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884

Fotonegatiivid, mis jäädvustavad ühele põhimikule objekti värvuse ja heleduse sellised väärtused, mis on stseeni tegelike tajutavate väärtuste suhtes üksteist täiendavad (näiteks helesinist jäädvustatakse tumekollasena). Vaata mõistet "värvieraldusnegatiivid" selliste kujutiste jaoks, millel iga värv on jäädvustatud füüsiliselt eraldiseisvale negatiivile.

VÄRVISIIRDTÕMMISED

dye transfer prints

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud värvisiirdeprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300162562

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/7f95c191-11df-4a20-b791-eaebd2ccca5a

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

VÄRVISLAIDID

color slides

Slaidid, mille kujutis koosneb rohkem kui ühest toonist lisaks neuraalsetele toonidele. Slaidide puhul, mille tooniulatus on ühe värvi piires, vaata mõistet "mustvalged slaidid".

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300128366

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/1619e332-e9f5-4c9d-946d-7c9f2a077f85

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 311, 38

VÄRVITÕMMISED

color prints

Kujutised, mis on trükitud kahe või enama värviga. Juhul kui värv lisatakse pärast trükkimist, siis kasuta mõistet "koloreeritud" (teisend mõistest "värvitud") + "tõmmised". Värvifotode puhul vaata mõistet "värvifotod".

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300041504

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/0ebaeadc-55ab-4200-aa89-6d512c9dae74

Mõiste kasutamine:

Ivar Kaselaid, Marko Levin, Elari Kingo, Külli Tammes. Trükiettevalmistus: ettevalmistus, värvihaldus, tüpograafia. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2014. Lk 28

VÄRVITÜKK

color printing

Trükiprotsessid, mis kasutavad värvispektri erinevate toonide saamiseks peamiselt värvaineid ja tinte.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300053329

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/cbec2ff7-8bdc-40f4-bd96-a1130a8d8082

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/v%C3%A4rvitr%C3%BCkk/1

ÕLIFOTOD

oil prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300138319

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/e823d77d-cbb4-47db-b767-c32e2d54fbe6

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

Käsitsi tindiga kaetud fotod, mis on valmistatud bikromaatmenetluse teel, mille töötas välja G. E. H. Rawlinsi 1904. aasta paiku. Paberileht kaetakse õhukese želatiinkihiga ja tehakse valgustundlikuks bikromaadiga, kuivatatakse pimedas ja säritatakse negatiivi all. Säritus kõvendab želatiini varjus olevates piirkondades ja osaliselt keskmiste toonide osades. Seejärel vees loputamisel eemaldub bikromaat, mille tagajärjel heledate ning keskmiste toonide osad imavad niiskust. Neis osades õlipõhised tindid eemalduvad ning jäävad suuremal või vähemal määral alles teistes osades. Seejärel lastakse plaadil kuivada või trükitakse teisele lehele, kattes plaati uuesti tindiga uute tõmmiste valmistamise jaoks.

ÕLIPROTSESSID

oil processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

http://vocab.getty.edu/page/aat/300133493

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

http://kulturnav.org/09fa7cff-55c8-4968-8ca1-b3a92fed09fe

Mõiste kasutamine:

Kaljula Teder. Eesti fotograafia teerajajaid. Sada aastat arenguteed. Tallinn: Eesti Raamat,1972. Lk 57

Bikromaatprotsess, mis põhineb külmas vees leotatud valgustatud emulsiooni omadusele tõrjuda või siduda õliseid värvaineid vastavalt säritusele. Algne foto võib olla lõpptooteks või seda võib kasutada peafotona pildi teisele põhimikule üleviimiseks.

ÜLIKONTRAST-TEHNIKA

high-contrast technique

Allikas:

Burchfield, J. Darkroom Art. New York: Amphoto, 1981, lk 115-126

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

https://kulturnav.org/e8ec4f1b-753b-4e46-bcf3-9ceb9098481e

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes Tarmula. Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 56-59

Hõbeželatiinfotode kopeerimise eritehnika, mille tulemusel valminud fotokujutisel puuduvad kõige heledamate ja tumedamate alade vahel üleminekutoonid. Negatiivi tegemiseks kasutatakse spetsiaalset filmi (litofilmi) ning -ilmutuskeemiat, või saadakse see originaalnegatiivilt kontrastsele filmile diapositiivi ja vahenegatiivi abil. Saadud negatiivist kopeeritakse fotopaberile positiiv.